116. številka. V Ljubljani, v petek 24. maja 1918. LI. leto.

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto skupaj naprej . K 40·—
pol leta „ „ . . . 20·—
četrt leta „ „ . . . 10·—
na mesec „ „ . . . 3·50

za Nemčijo:

celo leto naprej . . . . K 45·—

za Ameriko in vse druge dežele:

celo leto naprej . . . . K 50·—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravništvo (spodaj, dvorišče levo). **Knaflova ulica št. 5, telefon št. 85.**

Izhaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok, ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 vin., dvakrat po 11 vin., trikrat po 10 v. Poslano (enak prostor) 30 vin., parte in zahvale (enak prostor) 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročnino vedno ☞ **po nakaznici.** ☜
Na samo pismene naročbe brez poslatve denarja se ne moremo nikakor ozirati.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani dostavljen na dom ali če se hodi ponj:

celo leto naprej . . . . K 36·— | četrt leta „ . . . . 9·—
pol leta „ . . . . „ 18·— | na mesec „ . . . . „ 3·—

Posamezna številka velja 20 vinarjev

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v I. nadstr. levo), **telefon št. 34**

Še nekaj praških spominov.

Pri gospe Gabrijeli Preissovi v Pragi.

Mnogo pozornosti je jugoslovanskim ženam posvečala znana češka pisateljica Gabrijela Preissova. Že dne 16. maja jih je povabila k sebi na južino in pomenek. Odzvale so se gospa dr. Tavčarjeva, dr. Ilešičeva in Cilka Krekova. Gabrijela je pripovedovala, kako jo je tekom vojne radi njenega človekoljubnega slovanskega dela denunciral neki ljubljanski nemškutar, pa tudi o svojem prvem posetu v Ljubljani (bilo je to pred kakimi 30. leti; bila je v družbi Grassellijevi, sloven. profesorji so se pa baje bali priti). Nato je prišlo še več čeških dam, ki so vse kazale, kako razumejo politično življenje današnjega časa. Posebe so se dame razgovarjale o češki politični boriteljici Vikovi Kunéticki, ki je pred vojno bila izvoljena za poslanca v češki deželni zbor. — Poznejše dni je bil še drug krožek jugoslovanskih žen deležen gostoljubnosti Gabrijele Preissove.

Na gradu nekdanjih češkiх kraljev.

Divni izlet po Vltavi v Zbraslav je bil v »Slov. Narodu« že opisan. Kralj Vaclav si je tam sezidal grad. Danes mu je lastnik vitez Bartou, ki mu je oče bil še preprost delavec in ki si je šele sam z lastnim delom priboril tolik imetek. Naravnost mecen umetnosti je ter kupuje dragocene umetnine že zato, da ne bi prišle tujcem v roke. Govoril sem z njim in mu povedal, da se je nas Jugoslovanov najugodneje dojmil tisti del njegovega govora, kjer je naglašal, da je on iz ljudstva izšel, da z ljudstvom dela in da med ljudstvom ostane. Tak mora biti današnji »kralj«.

Jugoslovanska omladina in češka opera.

Dne 16. maja se je za 50letnico češkega Narodnega divadla pela Smetanova opera »Libuša«. Naslovno vlogo je igrala Ema Destinnova. Na pozornici se ji je poklonila jugoslovanska omladina (1 Srb, 1 Hrvat, 1 Slovenka); ogovoril jo je v jedrovitih besedah zagrebški vseučiliščnik Srb Milan Kašanin, a venec ji je izročila zagrebška vseučiliščnica Ljudmila Ilešičeva.

Aškerčeva »Istorija o miru«.

V hanavskem paviljonu na Letni so nas v soboto pogostili češki umetniki. Krasen je bil pogled po Pragi, ki so nad njo migljale zvezde majniške noči. Vsak govor je bil prepovedan, a govorile so — deklamacije. Nam znani umetnik Dobrovolný je čital dve času primerni Aškerčevi pesmi, in sicer »Pravljico o miru« (Kralja devete in desete dežele »Džingiskan in Kublaikan hočeta doseči mir z militarizmom, celo zvonovi se tope v kanone — končno pa umre od gladu zadnji državljan!«) in pa »Luterana kremenjaka testament«, ki uči, da treba za eno zaušnico vrniti dve. Aškerc je s pesniško divinacijo pogodil učinke militarizma in ploskali smo iskreno njegovi pesmi. — Isti večer je gdč. Gerbićeva zapela nekaj slovenskih narodnih pesmi. Prireditev čeških umetnikov in pisateljev se je sijajno obnesla in ves večer je vladalo prisrčno razpoloženje.

Jugoslovani in češka duševna kultura.

Kakor smo že javili, so se Jugoslovani poklonili spominu osnovatelja prave češke kulture Jana Husa ter je ob njegovem spomeniku govoril Oton Župančič. Prav pred slavnostmi Narodnega divadla se je z Dunaja preselil v Prago eden izmed najmogočnejših duhov moderne češke literature, Jos. Svatopluk Machar (r. 1864.), politični in literarni pristaš realističnega »Časa«, ki ga je pred vojno izdajala Masarykova politična skupina. Češki literaturi, kolikor daje moč vsemu češkemu nacijonalnemu življenju, se je zadnji večer skupnega bivanja v Pragi v posebnem govoru za jugoslovanske literate poklonil dr. Fr. Ilešič ter špecijelno napil baš navzočemu Macharju. Poedini jugoslovanski književniki so imeli priliko, se spoznati tudi z romanopiscem Jiráskom, ki je bil z nami tudi na krasnem izletu v Zbraslav, in s slovaškim pesnikom Hviezdoslavom (Pavlom Orszagom, r. 1849). Vsem nam je postal mil in drag slavni češki dramaturg Jaroslav Kvapil, eden izmed onih, ki so si pridobili največ zaslug za uspeh gledaliških slavnosti. In Adolf Černy, bivši urednik »Slovanskega Přehleda«, lektor poljskega, lužiško - srbskega in srbo - hrvatskega jezika! Poedinci so še posebe iskali družbe odličnih čeških znanstvenih strokovnjakov, kakor znamenitega narodopisca Jurija Polivke, literar. historika dr. Arna Novaka in zoologa ter botanika Bogomila Nemca, nadalje pedagoga profesorja Drtine; zopet drugi so posečali umetniške atelieje, n. pr. kiparja in slikarja Fr. Bilka itd., Moderno galerijo v Stromovki. Take osebne zveze bodo našo medsebojnost le poglobile.

Odhod iz Prage.

Med zadnjimi smo, ki odhajamo. V torek zjutraj. Pred hotelom množica, ki nas burno pozdravlja. Profesor dr. Arne Novak je izredno ljubeznjiv ter prinaša češke knjige. Vstopamo v vlak; peron se polni publike, mladenk in žen, dečkov, mož. Eden izmed nas govori s skupino, ki je prišla iz Moravske na slavnost; kar odločno pristopi policijski komisar ter zabrani vsak »govor«. Ljubezen pa deluje dalje. Čehinje in Čehi nam molijo nasproti razglednice, posetnice, papirje vsake vrste in žepne robce, da jim napišemo na njih svoja imena v spomin. Komisar ostro, a brez pomoči gleda na te »demonstracije«. Sto- in stokraten »Na zdar!« in »Živio!«, ko se vlak začne pomikati. Železniški preprost uslužbenec in uradnik, oba vihtita kapo. Za kako uro smo v Benešovu. Ves kolodvor kakor velika narodna skupščina, pestra slika ženskih oblek in pisanih cvetlic, ki se nam kar sipajo v vlak. Vsi v zelenju so hipoma naši vagoni, ki jih bodo zvečer gledali Dunajčani. Poslanec Stjepan Radić govori iz vlaka in izzove viharno odobravanje. Jugoslovanske trobojnice lete med množico, ki si z njimi kiti prsi. In ponavlja se v Taboru itd. Onega železničarja še ne smemo pozabiti; kakor božji bojevnik husitski stoji tam in vihti — kladivo! In pa onega berača - lajnarja ne, ki nas je v soboto z brega Vltave tako lepo pozdravljal, ko nas je parnik nesel iz Zbraslavi nazaj v Prago . . . »Češka zemlja, dom si moj!« sem si mislil, ko je vlak drdral čez nižjeavstrijsko mejo.

Mir v Pragi.

H. — Praga, 23. maja. Od torka vlada v Pragi popolen mir. Navzlic temu se dela policija, kakor bi bilo mesto v pravi revoluciji, izdaja prepovedi, objavlja razne nove fermane, v katerih govori o ekscesih (ekscesa sploh ni bilo niti enega!) itd. — vse v že preveč očitnem namenu vzbuditi vtis, da se v Pragi godijo naravnost strašne stvari. Občudovanja vredna je disciplina češkega občinstva, ki se na noben način ne da provocirati in zasleduje policijske ukrepe z ironično radovednostjo. Najnovejša dejanja policijskega šefa Kunza so: predčasno zapiranje (pri belem dnevu!) hišnih vrat, gostiln in kavarn, o čemer sem Vam že poročal, prepoved vseh shodov in sestankov (najnovejša je prepoved Klofačevega shoda) ter narodnih koncertov. Policija se maščuje seda tudi na naši slavni umetnici Destinovi, katere za danes napovedani in seveda razprodani koncert je zabranila!

Praga, 23. maja. Češki listi prinašajo sledečo objavo: Ne hodite po nepotrebnem na hodnik pred »Zlato huso«, ne dajte praški policiji priložnosti, da bi postopala. Pomislite, da ideja zmaguje s svojo lastno tehtnostjo in da ni odvisna od zastavic, trobojnic in malih junaštev proti policiji. Delujte v svoji okolici, da bo ljudstvo gledalo na zadevo s tega pravilnega stališča. Zmanjšali bi pomen manifestacij, ako bi dopustili, da se spremenijo v brezpomembne in malenkostne prepire s policijo.

Praga, 23. maja. Od včeraj zapira policija vsak večer prostrano Vaclavsko namestje z močnimi oddelki. Vojaki in oficirji na namestje sploh ne smejo. Po hodnikih se sprehaja mnogo občinstva, toda demonstracij ni nobenih.

DALMACIJA ČEŠKIM BRATOM.

Predstavitelji hrvatske in srbske inteligence v Dalmaciji so poslali dru Karlu Kramařu, predsedniku slavnostnega odbora za jubilej Narodnega divadla v Pragi, ta-le brzojav: »Želeci, što ne možemo lično učestvovati velikoj kulturnoj proslavi bratskog nam češkog naroda, prisustvujemo duhom, sjećajući se tjesnih veza, što spajaju naš narodni preporod i njegove slavne vodje s našim preporodom i njegovim začetnicima, te ponosni, da se u današnjim usudnim časovima i mi Južni Slaveni borimo za narodna prava rame o rame s češkim narodom, koji današnjim slavljem velikog kulturnog goda najbolje dokazuje svoje pravo da kao samostalan tvorac svoje sudbine sjedi u kolu prosvjetljenih i slobodnih naroda. Uz takova druga u borbi, mi takodjer ne očajavamo ni o sudbini našeg izmučenog naroda, već jačom voljom i čvršćom vjerom očekujemo pravednu njegovu pobjedu. Slava češkim preporoditeljima! Živio češko - slovački narod! — Zadar, 12. svibnja 1918. — Narodni zastupnici: Dr. Dušano Baljak, Juraj Biankini, dr. Niko Katnić, dr. Jerko Machiedo, dr. Milorad Medini, Petar Matulina, Virgil Perić, dr. Ivo Prodan, Vladimir Sifić.

Zagrebško pismo.

Trobojnica. — Odgoditev sabora. — Danilo Dimović. — Izbori v Delnicah in Selcah.

Zagreb, 22. maja.

V poslednji saborski seji je Starčevićanec pl. Hrvoj razven sramotnega postopanja Bolgarov s Srbi interpeliral tudi še o drugem škandalu, ki se mora doznati tudi preko mej Banovine. Na dan 30. aprila — Zrinsko-Frankopanskega spomen-dneva, ko je vse dijaštvo z žalno mašo proslavilo dan naših narodnih mučencev, je nosila, kakor druge, tudi neka učenka v Oseku majhno hrvatsko trobojnico na grudih. Trije madžarski vojaki jo ustavijo in pozovejo, naj skrije trak. Ker se ona brani, jo prime vsak za eno roko, a tretji ji siloma vzame trobojnico, a iglo ji zabode v prsi, češ, to imej za spomin. To je čin prostega roparskega nasilja, ki so si ga dovolili trije madžarski vojaki v hrvatskem mestu radi mržnje proti hrvatski trobojnici...

Sabor je bil z 18. t. m. odgoden za deset dni. Prihodnja seja 28. t. m.

O raznih rekonstrukcijah vlade se mnogo govori. Tako n. pr. da odstopi podban, da odstopi predsednik stola sedmorice itd. Službeno se vse te vesti dementirajo. V izpraznjenem kotaru Srbu bo baje kandidiral za hrvatsko srpsko koalicijo Danilo Dimović, Srb, doslej eden izmed uglednih srpskih vodij v Bosni in odvetnik v Sarajevu. Baje se preseli definitivno v Zagreb. Vzrok bo menda, da je sicer delavnemu politiku vsako politično delovanje v Bosni vsled tam vladajočega režima onemogočeno. Pa zopet je ta sklep manj razumljiv, ker spada Dimović. — dasi je sodeloval na zagrebškem sestanku dne 2. in 3. marca 1918 — med prepričane pasiviste, ki pričakujejo ves spas od razvoja dogodkov in ne vidijo ogromnega, odločilnega, moralnega in političnega pomena sodelovanja širokih narodovih mas pri tvorjenju naše bodočnosti. Dr. Dimoviću dosedanje pasivno držanje koalicije ugaja, a ker ni med pasivnostjo v Banovini in ono v Bosni mnogo razlike, ravno ni mogoče najti tehtnega političnega razloga za rošado.

Volitve v Delnicah so prinesle veliko presenečenje, — tudi za one, ki trde sedaj, da so bili gotovi poraza koalicije. Nikdo ni namreč pričakoval, da bo njena manjšina tako majhna. Juraj Gašparac je dobil 339 glasov, a dr. Ivan Krnic 1027! Vsekakor da to misliti. Vkljub viki, da so pomagali (iz svojih sebičnih namenov) proti koalicionašu tudi Frankovci, vendar ni frankovskih glasov več nego največ 250, a če bi bili i oni oddani za koalicionaša, bi bil dr. Krnic še vkljub temu zmagalec. — Delnice, prej Supilov mandat, so znane kot nacionalno najzavednejši okraj in njihov votum se mora smatrati kot protest proti pasivizmu, proti preveliki popustljivosti sedanje vladne stranke. V tem zmislu se je vodila tudi volilna borba in za dr. Krnica so glasovali ne le ožji Starčevićanski pristaši, nego vsi nacionalno orientirani opozicionalci, — dočim je podpora Frankovcev tako nekako, kakor če Slovenci v Kopru raje glasujejo za Spadara nego za Riccija ali podobno.

V Selcih bi bilo morda ravnotako došlo do zmage dr. Sobolja, toda nekdaj dni pred volitvami se je odrekel kandidaturi, še le na nedeljo se je proglasila kandidatura župnika Brozičevića in Mažuranić je dobil večino okrog 400 glasov. Vendar pa ta zmaga ne more potemniti pomena delniškega poraza, ki tvori radi svojega nepričakovnega obsega pravo senzacijo dneva.

Dne 28. se torej zopet vrši saborska seja. Nova poslanca bosta morda že prisostvovala. V tej seji bo odbor ad hoc izbrane devetorice poročal o mahinacijah Frankovcev proti ustavi in o njihovih denuncijacijah. Glavno je, da se vse to iznese pred narod, da se pokažejo izdajalci v vsej svoji nagoti. A pozneje bi bilo dobro, da... pridejo i oni na vlado. Da se vzbudi narodni odpor.

Srednjeevropska gospodarska konferenca.

Dunaj, 23. maja. (Kor. ur.) Srednjeevropska gospodarska društva so se zbrala na Dunaju na dvodnevno konferenco. Udeležba je zlasti velika iz Nemčije, Ogrske in Avstrije. Razpravljalo se je o stopnjevanju poljedelske produkcije v državah Srednje Evrope. Navzoč je bil tudi predsednik nemške zveze vojvoda Günther von Schleswig-Hollstein. Predsednik baron Plener je otvoril zborovanje z nagovorom, v katerem je konštatiral, da so temeljna načela društev za trgovskopolitično zbližanje tvorila podlago za medtem pričeta pogajanja zavezniških držav ter je naglašal, da je beležiti vsled sestanka obeh cesarjev zopet mogočno pospešitev ideje skupnosti. Vojvoda Schleswig-Hollsteinski je izvajal: Če se nam bo vsilila gospodarska vojna, nas bo našla pripravljene. Če mogoče, bomo z veseljem zopet stopili v trgovske zveze, ki smo jih imeli v mirnih časih z drugimi državami in ki so preskrbele Avstro - Ogrski in Nemčiji dobro ime na svetovnem trgu.

Ogrski trgovinski minister Szterenyi je izvajal: Ogrska vlada se čuti edino z veliko večino dežele v prepričanju in stremljenju še ožje zvezati obe državi monarhije. Minister je opozoril na skoro 20letno delovanje srednjeevropskih gospodarskih društev, ki so dosegla svoj največji uspeh pri zadnjem sestanku vladarjev. Opozarjal je, da so se gospodarska društva živo udeležila dela, da preide zveza v kri in meso narodov naših držav. Že desetletja ni bilo na Ogrskem nobene vlade, ki bi hodila druga pota. Če nameravamo danes zvezo tudi gospodarsko poglobiti, nastopamo v duhu našega vladarja, ki ga navdajajo isti principi ter stremi za utrditvijo te zveze. Minister prosi zaveznike iz Nemčije, da naj se ne dajo premotiti od fraz, da Avstrija in Ogrska v medsebojnem razmerju še nista v redu. Če gre za to skleniti z Nemčijo ozko gospodarsko zvezo, bosta Avstrija in Ogrska, zavedajoč se svoje dolžnosti in naloge, edini. V vprašanju povzdige gospodarske produkcije bo Ogrska s svojim, mogočno razvitim poljedelstvom igrala vodilno vlogo ter bo ogrska vlada gospodarskim društvom vedno radevo-

LISTEK.

Češki Smetanovi operi „Libuša“ in „Dalibor“.

Slovanski Sever in Jug sta v četrtek dne 16. maja v Narodnem divadlu v Pragi gledala bajnokrasno sliko začetkov češkega kraljestva, opero »Libušo«.

Mnogo nas je bilo zdaj ali kdaj prej na Višehradu, na višini, kjer je nekdaj stal grad bajne prve kneginje češke, Libuše. S parnika, ki nas je vozil v Zbraslav, smo videli njegova pobočja, ki strmo padajo proti Vtavi.

O kneginji Libuši je že 1866. napisal operni libreto Jos. Wenzig, a leta 1871. ga je začel Smetana komponirati; govorilo se je takrat, da se bo dal cesar kronati za češkega kralja, ta dogodek naj bi se proslavil z »Libušo«. Toda do kronanja ni prišlo in »Libuša« se je prvič pela šele 1881 ob otvoritvi drugič zgrajenega Narodnega divadla.

Vsem onim, ki so opero videli, pa tudi vsem drugim utegne biti prav, če jim tu navedemo nje vsebino.

I. Libuša se sredi svojih družic pripravlja, da bi rešila spor, ki je nastal med bratoma velikašema Hrudošem in Štahlavom radi očetovske dediščine. »Gordi«, t. j. trmasto ponosni brat Hrudoš, noče o razsodbi knežne niti slišati, a ko Libuša razsodi, da naj oba brata vladata skupno, se ne mara sodbi podvreči ter psuje knežno. Užaljena Libuša se misli odreči prestolu ter prosi, naj bi si Čehi izvolili moškega kneza, ki bi uspešneje vladal nasilnim velikašem. Toda »Čehi in vladike« jo pregovore in ona je pripravljena si vzeti za moža onega, ki bi ga njeni odposlanci našli obedujočega na železni mizi.

II. V vasi Stadicah praznuje kmet Přemysl bogato žetev. Baš takrat pride poselstvo Libušino in pozove Přemysla na knežji dvor na Višehrad.

III. Přemysl pride na Vyšehrad in začne kneževati. Ponosni Hrudoš se je sicer spravil s svojim bratom, a se še noče pokriti Libuši. Po težkem samozatajevanju pa vendar poklekne pred njo; v tem hipu ga pa pretreže Přemysl in si ga privije na prsi. Vsa vesela radostnega dogodka, začuti Libuša v sebi proročno silo in prorokuje Čehom bodoče usode naroda.

Pripovedka o Libuši nam kaže začetek češke narodne dinastije Přemyslovičev, potomcev kneginje Libuše in kmeta Přemysla, in je obenem proslava naše slovanske demokracije.

V ponedeljek dne 20. maja se je pela Smetanova opera »Dalibor«, ki ji je tekst zložil isti Josip Wenzig. Kdor je bil na Hradčanih, prestolnici zgodovinskih čeških kraljev, je pač videl tudi stolp, kjer je bil v ječi vitez Dalibor. Vitez Dalibor je zgodovinska oseba. Ščitil in pod svoje okrije je sprejel kmete, ki jih je hudo stikal njegov sosed. S tem se je pregrešil proti »pravu« graščakov, da delajo s kmeti, kar hočejo, ter je bil vržen v ječo in leta 1498. usmrčen.

Vsebina opere je ta-le: I. Dalibor je imel ljubega prijatelja godca Zdenka, a ubili so ga Litomerčani v zvezi s ploškoviškim graščakom. Zato je Dalibor ubil ploškoviškega graščaka, sestra ubitega graščaka Milada toži Dalibora kralju in Dalibor se mora sedaj za oni svoj čin zagovarjati pred sodiščem na Hradčanih v Pragi. Dalibor pa pri tem celo zapreti kralju, da mu prestol ne bo več dolgo stal na trdnem; kralj ga obsodi na dosmrtno ječo, junaški nastop Daliborov pa tako deluje na Milado, da se ji v srcu mesto sovraštva zbudi ljubezen do Dalibora. Združi se z Jitko in dekleti skleneta, Dalibora iz ječe osvoboditi.

II. Dekleti si razdelita vlogi. Milada se vtihotapi v grad, a Jitka zbere zunaj četo mladeničev, ki bodo Daliboru na pomoč. S pomočjo ječarjevo se Miladi posreči, priti v ječo k Daliboru in mu prinesti gosli, ki si jih je jetnik tako zaželel.

III. Sporazumevši se z Daliborom, udide Milada iz ječe in pusti ječarju mošnjo denarja z napisom: »Molči in vzemi!« Ječar pa se ni dal podkupiti in ovadi vse kralju. Kralj sedaj obsodi Dalibora na smrt.

Pristaši Daliborovi čakajo z Milado doli pod gradom na znamenje, ki so si ga dogovorili z njim. Namesto tega znamenja pa zaslišijo mrtvaški zvon in petje menihov, ki so spremljali Dalibora na usmrtišče! Zarotniki napadejo rabeljski sprevod, a Milada je v boju bila ranjena in umre v objetju ljubljenega viteza. Ko vidi Dalibor, da je Milada mrtva, je tudi njemu smrt dobrodošla; pade, ranjen v boju.

Zgodovinski Dalibor pade kot pobornik človeških pravic proti fevdalni in kraljevski nasilnosti, v operi pa kot zaščitnik in ljubitelj glasbe.

Češko Narodno divadlo je na pobrežju reke Vltave postavljeno tako, da na eno stran gleda starodavni Višegrad, sedež češke pravljice, na drugo stran pa Hradčane, trd spomenik češke zgodovinske moči. V eni operi smo se zamislili na Višehrad, v drugi pa na Hradčane.

lje na razpolago pri rešitvi tega vprašanja.

Nemški veleposlanik grof Wedel je izrekel prepričanje, da bodo imela pogajanja dober uspeh ter želi zborovanju najboljši napredek.

Avstrijski poljedelski minister Sylva - Tarouca je pozdravil zborovanje v imenu avstrijske vlade, opozoril na svoj agrarni program ter izjavil, da se ukrepi, ki jih je izdal on, popolnoma krijejo z ukrepi, o katerih naj se vrše na zborovanju posvetovanja, ker gre na eni strani za melijoracije poljedelskih zemljišč v zvezi z izrabo vodnih sil in s potrebnimi komasacijami, na drugi strani pa za izdatnejšo uporabo umetnih gnojil v zvezi z bolj racijonalnim poljedelstvom in skrbnejšo izbiro setvenega blaga. Pri nas je treba izboljšati še kakih 2 milijona 700.000 ha poljedelskih zemljišč, kar se bo dalo tudi izvršiti. Program, ki ga bo minister postavil, ni utopističen. Na ta način upa povzdigniti zemljiško vrednost v Avstriji za 2 milijardi ter pričakuje z vso gotovostjo, da se bo poljedelska produkcija zvišala za 309 milijonov metrskih stotov, kar odgovarja dvigu ljudskih dohodkov iz poljedelske produkcije za nekako 4 milijarde kron. Vsled zvišane produkcije krmil bo mogoče povečati število naše živine za nekako 3¾ milijonov glav. Dvig poljedelstva in poljedelske produkcije je podlaga za zgradbo naše gospodarske in s tem morda tudi naše politične bodočnosti. Minister je izrekel končno upanje, da bo povzdiga poljedelstva in poljedelske produkcije ojačila tudi obe državi za njih zgodovinsko nalogo.

Končno je pozdravil zborovalce tudi dunajski župan dr. Weiskirchner.

Živahni boji na zapadu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berolin, 23. maja. (Kor. urad.)

Zapadno bojišče. Na ozemlju Kemmla je trajalo narastlo ognjeno delovanje. Na ostalih frontah je oživelo bojno delovanje še le zvečer na posameznih odsekih. Tekom noči živahno delovanje Francozov na zapadnem bregu Avre. Večkrat so bili sovražnikovi sunki zavrnjeni in pri lastnih izvidih smo pripeljali nekaj vjetnikov. Na bojnem polju ob Lysi so bila sinoči sestreljena tri ameriška letala. Zadnje čase množeči se sovražni letalski napadi na belgij. ozemlje so prizadjali prebivalstvu velike izgube. Vojaške škode ni bilo. Z uspešnim metanjem bomb so bila velika municijska skladišča sovražnikova severozapadno Abbervilla uničena. Pariz je bil obložen z bombami. — v. Ludendorff.

Dunaj, 23. maja. Poročilo »Agence Havas« o neposrednem nemškem velikem napadu se dosedaj še ni z dejstvi potrdilo. Ni prvič, da je poskusilo francosko armadno vodstvo tak časopisni izvidni sunek. Tudi nekaj časa pred nemško ofenzivo v marcu je francosko časopisje pisalo podobno. Sicer pa kaže poročilo »Agence Havas«, kako nervozni so angleški in francoski krogi in s kakim trepetom pričakujejo bodočih dogodkov. Gotovo je, da smo prav blizu pričetku nove bitke na zapadu.

Kodanj, 23. maja. Berolinski poročevalec »Politiken« javlja svojemu listu po informacijah iz krogov generalnega štaba, da tvori sedanja dolga pavza v bojih člen v načrtih vrhovnega armadnega vodstva. Kot cilj velikih bojev se mu je oficijalno označila zdrobitev sovražne vojske. Velik korak na tej poti je bil storjen in je generalu Fochu za to leto izvita iz rok inicijativa za vse operacije. General Foch je bil prisiljen, porabiti vso svojo manevrirsko armado, na katero je stavil tako velika upanja, za obrambo. Nadalje poroča poročevalec: Če naj se vojna na Francoskem resnično konča in če se bo to zgodilo, bo mogla Nemčija svoje sile, ki jih bo imela potem v velikanski meri na razpolago, mogla uporabiti v ladjedelnicah, kjer grade podmorske čolne. Vsled naraščajoče produkcije se bo beda na živilskem trgu neprestano izboljšala in Nemčija bo mogla vzdržati leta in leta trajajočo pomorsko vojno. Razen tega ni izključeno, da bo za fronto v Orijentu zelo velikega pomena, če bodo sile centralnih držav na zapadu proste. V Palestini in ob Sueškem prekopu imajo Angleži ravnotako slabotne točke, kakor na morju.

Rotterdam, 23. maja. Angleški vojaški kritik »Manchester Guardiana« piše: Posledica izgube pristanišč v »Kanalu« bi bila za Anglijo brez dvoma resna, nikakor pa ne odločilna. Če bi morali voliti med kanalskimi pristanišči in vzdržanjem moči naše armade, bi morali brez pomisleka žrtvovati pristanišča.

Letalski napad na Pariz.

Pariz, 23. maja. Sporočilo se je včeraj zvečer o prihodu nemških letal v smeri na Pariz. Silen artiljerijski zaporni ogenj jih je sprejel, nobeno letalo ni dospelo nad Pariz. Pozneje nekako ob ½2. ponoči je bil drugi alarm ter so nemški letalci metali bombe na mesto. Ob ½4. ni bilo nad Parizom nobenega letala več.

Poostren položaj na laški fronti.

NAŠE URADNO POROČILO.

Dunaj, 23. maja. (Kor. urad.)

Na italijanski fronti je provzročilo obojestransko izvidno delovanje tudi včeraj na več mestih praske. — Šef generalnega štaba.

Italijansko bojišče. Iz vojaškega razmotrivanja 23. maja: Na naši jugo - zapadni fronti se je položaj po začasnem ponehanju bojnega delovanja zopet poostril. Italijan je odgovoril na naše uspešne izvidne sunke z omembe vredno energijo in si hoče priboriti vpogled v naše napadalne priprave z uporabo znatnih sil. Sledeč francoskemu vzgledu vrši ponočne letalske napade, ki vodijo naše aparate daleč v naše zaledej z namenom, da bi oškodoval materijalni aparat naše jugo - zapadne armade. Pa kakor se kaže, tudi na tej fronti še ni prišel trenotek odločitve. Sovražnikovo prizadevanje, da bi nas zapeljal z ljutimi protiakcijami k prezgodnjemu razvitku bojevanja in k prezgodnji porabi naših sil, traja dalje. Italijan je tudi včeraj na nekaterih mestih prodiral z veliko močjo proti našim črtam in šel za našimi izvidnimi četami, ki so se vrnile v svoje jarke, ko so izpolnile svežo nalogo, nakar so se na srednjem ozemlju, ko so posegli vmes drugi oddelki, razvili manjši boji. Iz vojnoporočevalskega stana dne 23. maja: Nizki oblaki in dež so ovirali v tednu od 8. do 16. maja izvidno delovanje na vsej fronti. Kljub temu pa je vsled pridnega delovanja obojestranskih bojnih letalcev prišlo do številnih ljutih zračnih bojev. Nadporočnik Linke - Crawford je izbojeval svojo 21., 22. in 23. zračno zmago in prisilil letalo najnovejše konstrukcije, katero je vodil neki ameriški častnik, da se je spustilo na tla na avstro - ogrskem letališču. Ta odličen uspeh je vreden toliko večjega upoštevanja, ker ententa presoja ameriško letalsko pomoč za nepremagljivo. Neki lastni privezni zrakoplov je bil napaden s strani italijanskega s fosforno municijo. Posadka se je s padalnikom spustila na tla in pristala gladko kljub ljutemu obstreljevanju. Tudi zrakoplov je ostal nepoškodovan.

Polkovnik Egli o ofenzivi proti Italiji. Znani polkovnik Egli pravi, da je nadaljevanje ofenzive v Italiji za Avstrijce takorekoč potreba. Izkušnje tekom ofenzive na južnem Tirolskem v maju 1916 so sicer pokazale, da treba počakati ugodnega letnega časa, ali ko ta kritični čas poteče, bi bilo nadaljnje mirovanje avstro - ogrske armade v njenih sedanjih pozicijah zadržek, ki bi vojno mogel samo podaljšati in položaj na drugih bojiščih samo otežkočiti, ne da bi se s tem zboljšal lastni položaj. Ako ostane armada v sedanjih pozicijah nedelavna, potem ne bo nikdo razumel, čemu vsa stvar zastaja in čemu naj še nadalje prenaša težave in nevarnosti v tirolskih jarkih. Avstro-ogrske ofenzive v Italiji ne narekujejo samo dolžnosti do zaveznikov in strategični vzroki, marveč ravno tako tudi politični. Notranje politične razmere v Avstriji pa zahtevajo nujno čas miru in izbiranja, kakor ga more dati samo mirovni sklep. Gospodarske razmere so tudi take, da se mora zgoditi vse, samo da se vojna konča kolikor mogoče kmalu. Proti Italiji je z lastno silo izvojevana zmaga potrebna radi tega, da se sicer ne pojavijo zopet iredentistična stremljenja z novo močjo. Razven tega pa potrebuje Avstro - Ogrska še jedno lastno zmago, da bo mogla pri mirovnih pogajanjih nastopiti z ono težo, ki odgovarja njeni poziciji in velikosti. Polkovnik Egli zaključuje po teh razmotrivanjih, da je tudi v Italiji pričakovati skorajšnjo ofenzivo.

Ameriški kontingenti na italijanski fronti. »Messaggero« poroča iz New Yorka: Zvedel sem z dobro informirane strani, da odide v kratkem velik kontingent ameriških čet na italijansko fronto. Italijanske čete se bodo preskrbovale in opremljale z vsem, tako da ne pade na italijansko intendanco nikako novo breme. Ameriški vojaški krogi so prepričani, da vkljub pomanjkanju brodovnega prostora se bo vendar dobilo zadosti ladij, da se izvedejo transporti. Željo italijanske vlade po ameriških četah je prinesel v Washington ameriški poslanec Adrian po pokolenju Italijan, ki je bil na italijanski fronti v avdijenci pri kralju Viktorju Emanuelu.

Legije čeških prostovoljcev na italijanski fronti. Iz Basla: »Italia« poroča obširnejše o legijah prostovoljcev, ki so bile odposlane na fronto in v katerih je največ Čehov. Pred vporabo na bojišču so bili temeljito vojaško izvežbani v svrho, da se temperament Čehov spravi v sklad s tradicijami italijanske armade. »Italia« poroča nadalje, da se ta prostovoljska skupina ne bo uporabljala na kakem posebnem odseku, marveč da se porazdeli na vso fronto.

Dnevno povelje generala Diaza. Šef italijanskega generalnega štaba Diaz je izdal dnevno povelje, ki se peča največ z razmerami na zasedenem ozemlju. Med drugim pravi: poročila, prihajajoča vsak dan od naših bratov na zasedenem ozemlju o postopanju sovražnika ž njimi, vzbujajo v nas globoko ogorčenje in bolečino, na drugi strani pa navdajajo naše srce z upravičenim ponosom, ker se napram sovražniku dviga italijanski duh podjarmljenega prebivalstva z vso silo in odgovarja na nasilne poskuse z neupogljivo vero v domovino in zmago. Dejansko reagirajo naši bratje pa tudi žene in otroci s častipolnim molkom, zaničevanjem in celo zasmehovanjem. Prebivalstvo čuje in čaka nas, zaupajoč naši hrabrosti in moči. Jaz hočem, da Vi to veste in da prodre glas naših bratov svečano in vzpodbujevalno v srce vsakega izmed vas. Naša letala ponesejo na gorovje in onostran Piave mojo v Vašem imenu poslano ljubeznivo in vzpodbujevalno besedo. — K temu se uradno z Dunaja pripominja: General Diaz se je v tem svojem dnevnem povelju poslužil neresnic, kakoršne že dolgo časa razširja italijansko hujskaško časopisje. V resnici ne trpi prebivalstvo tam nikake druge omejitve kakor ono, ki je neizogibna na vsakem ožjem in širšem bojnem ozemlju. C. in kr. vojaška uprava se briga za interese Benečije in Furlanije po svojih najboljših močeh in je mogla z največjimi težkočami urediti prehrano po načelu, da se ima z italijanskim prebivalstvom postopati tako kakor z onim lastnega zaledja. Pri tem treba vpoštevati, da zaseženo ozemlje nima ničesar odveč, njega gorski deli so tudi v mirnem času na polovico leta navezani na dovoze. Prebivalstvo se obnaša mirno in samouprave, ki so ostale povsodi, se izkažejo hvaležne za podpore, katerih so deležni. Poskus, nahujskati to prebivalstvo, bo imel toliko manj uspeha, ker so iz zadnjega zasedanja italijanskega parlamenta čuli pritožbe beguncev, kateri so, zaupajoč italijanski vladi, zapustili zaseden ozemlje in so prišli v srednjo in južno Italijo, kjer jih smatrajo za nadležne vsiljivce in žive tam prav mizerno. Oni, ki so ostali, imajo priliko primerjati skrb italijanske vlade s c. kr. vojaško upravo. O tem govore čisto odkritosrčno. O »nepremagljivem italijanstvu« seveda se v njihovih izjavah malo sliši, zlasti pa ne med kmečkim prebivalstvom, kar sledi že iz tega, da je kmečko prebivalstvo na več krajih slovenske narodnosti in da je mestno prebivalstvo v Furlaniji sicer italijanizirano, ali se vendar zaveda svojega posebnega furlanskega značaja.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

22. maja. Vzdolž gorske fronte traja delovanje naših izvidnih oddelkov v našo korist. Južno Asse je vdrla neka angleška patrulja v sovražno črto in pripeljala s seboj nekaj vjetnikov. Oddelki naših drznih vojakov so vjeli malo posadko severo - vzhodno doline Bello in so vdrli v Stoccaredo, kjer so prizadjali sovražniku izgube in pognali v zrak nekaj municijskih skladišč. Artiljerijsko delovanje je bilo povsodi zmerno. Vzhodno mostu pri Piavi in vzhodno Cenzona je bil naš ogenj proti sovražnim baterijam posebno učinkovit. Delovanje naših letalcev, kakor tudi ono naših aliirancev je bilo istotako znatno. 8 sovražnih letal je bilo zbitih, med temi dva po naših odbijalnih baterijah.

Pred turško ofenzivo proti Jeruzalemu?

TURŠKO URADNO POROČILO.

Carigrad, 23. maja. Med obalo in Jordanom so naši izvidni oddelki na mnogih točkah potisnili sovražnika nazaj, kjer je tipal proti našim pozicijam ter so udrli v sovražne črte in prinesli važna poročila. Na vzhodnem bregu Jordana smo uspešno izpodvezali sovražno izvidno delovanje. Dočim se je artiljerijski ogenj le mestoma stopnjeval, je ostalo letalsko delovanje čez dan zelo živahno. Naši letalci so z dobrim uspehom napadli velika sovražna taborišča čet v prostoru Jordan - Jeriho - Vadi Audša. Pri Džardunu, Anezi in Mezraji na vzhodnem bregu Rdečega morja smo znova pregnali vstaše. Uspešno smo obložili z bombami vstaško taborišče pri Kasr el Asraku. Sicer ničesar pomembnega.

Basel, 23. maja. Vojaški kritik »Morningpost« govori o položaju Angležev v Palestini ter pravi, da kažejo vsi znaki na fronti, da se bo pričela nova sovražna ofenziva, ki ima namen zopet zavzeti Jeruzalem.

Vojaška uprava na Romunskem.

Bukarešta, 22. maja. (Kor. urad.) Z ozirom na določbe romunske mirovne pogodbe o opustitvi vojaške uprave na Romunskem je danes zapustil vojaški gubernator general infanterije von Tolff Bukarešto. Oni del vojaške uprave, ki je bil zbran v upravnem štabu, se opušča že par tednov. Od te upravne skupine ostane samo še zvezni uradnik v romunskih ministrstvih. Od Avstro - Ogrske in Nemčije paritetično ustanovljeni gospodarski štab ostane seveda popolnoma v svoji službi. Čisto vojaške agende vojaškega gubernatorja preidejo na vrhovno poveljništvo armade.

Mackensen ostane na Romunskem.

Bukarešta, 23. maja. Vrhovni vojaški poveljnik na Romunskem ostane generalfeldmaršal v. Mackensen. Vest, da odide s posebno armado na zapadno fronto, torej ni resnična.

NEMŠKI DRŽAVNI TAJNIK O ROMUNSKEM MIRU.

Berolin, 23. maja. (Koresp. urad.) Državni tajnik dr. von Kühlmann je imel včeraj zvečer pred polno dvorano berlinske trgovske zbornice predavanje o romunskem miru. Državni tajnik je opisal težkoče pri mirovnih pogajanjih, ki so bile komplicirane vsled izpremembe v romunskem ministrstvu in vsled odstopa grofa Czernina, pa tudi vsled dejstva, da je šlo za koalicijski mir. V tej zvezi je govoril dr. von Kühlmann o vprašanju Dobrudže in o avstro - ogrskih izpremembah meje ter izvajal: Za Nemčijo po vsej geografični legi teritorijalne želje niso prišle v poštev. Pač pa je Nemčija dobila številne in velike gospodarske prednosti. Doseglo se je izdatno uporabljanje donavske poti, neovirani promet na železnicah ter brzojavne zveze. Enako so bile ustvarjene potrebne garancije, da bo Romunska oddajala živila in poljske pridelke. Pogajanja v Bukarešti so se vršila v najožjem sporazumu z vsemi zavezniki, zlasti seveda z Avstro - Ogrsko. Sporazum in skupno delo sta tudi v bodoče podlaga uspešne nemške gospodarske politike na Balkanu in drugod na vzhodu. Izvajal je: Stremljenja za trdnejšo zvezo na evropskem kontinentu bodo za nemško trgovino samo spodbuda, da stremi za praelementom vsega velikega in resnično svobodne trgovine za odprtim morjem in trajna zasluga cesarja Viljema II. je, da je nemški narod že zgodaj in z vsem naglasom napotil na to.

Uvedba monarhije na Finskem.

Stockholm, 23. maja. Listi poročajo iz Helsingforsa: Senat je sporočil ustavnemu odseku deželnega zbora, da bo v kratkem predložil načrt za uvedbo monarhije na Finskem, nakar je odsek prekinil z 9 glasovi proti 8 glasovom posvetovanja o republikanskih predlogih.

Pogodba med Japonsko in Kitajsko.

Rotterdam, 23. maja. (Kor. urad.) Iz Washingtona poročajo: Poslanik Zedinjenih držav v Pekingu poroča, da mu ni bilo mogoče dobiti besedila kitajsko - japonske pogodbe. Opozarja, da Japonska ne namerava nastopiti v Sibiriji, da pa se pripravlja, da bo mogla nastopiti čim bodo zavezniki v to privolili.

London, 23. maja. (Kor. urad.) Reuter poroča, da je angleška vlada sedaj izvedela za glavno točko pogodbe med Japonsko in Kitajsko. Angleška vlada sprejema pogodbo z zadovoljstvom. Jasno je, pravi Reuter, da je pogodba čisto vojaške narave s ciljem uspešnega sodelovanja vojaških sil zaveznikov, če bi bilo treba boriti se proti nemški pogrozitvi vzhoda.

Cesar v Belgradu.

Belgrad, 23. maja. (Kor. urad.) Ob pol 2. se je danes dvorni vlak pripeljal v Belgrad. Cesarska dvojica je stopila iz vlaka. Cesarica je stopila k skupini dam in deklic, ki so se jej poklonile z izročitvijo cvetlic. Na to je šla v čakalnico, kjer se je vršilo sprejemanje. Pred kolodvorom so stale čete iz Bel-

grada in okolice. Cesar je šel ob fronti oddelkov, nagovoril več oficirjev in mož in nekatere dekoriral. Po defiliranju čet se je cesarska dvojica odpeljala na Dunaj.

Ogrski preostanki.

Ogrski prehranjevalni minister zahteva za izvoz živil gospodarske prednosti.

Budimpešta, 23. maja. (Kor. urad.) V poslanski zbornici se je prehranjevalni minister princ Windischgrätz bavil najprej z izjavo, ki jo je dal avstrijski ministrski predsednik v. Seidler deputaciji nemških agrarcev glede skupnega prehranjevalnega ozemlja. Povedal je, da niso doslej niti ogrska vlada niti organi vodstva zunanje politike prevzeli kakršnekoli obveze, ki bi se nanašala na porabo letine prihodnjega leta. Namen dogovorom, ki se vrše sedaj med centralnimi državami je ta, da se zagotovi neovirana prehrana prebivalstva zavezniških držav v prihodnjem gospodarskem letu. Ti dogovori so bili potrebni že zato, ker je mir na vzhodu v gospodarskem življenju centralnih silustvaril docela razmere. Sovražna blakada, ki obstoja še vedno, daje Avstriji povoda, da pri vsakokratni ogrski vladi izposluje, da se monarhija smatra za skupno prehranjevalno ozemlje. V kolikor se da govoriti o takem ozemlju, se more to nanašati izključljivo samo na srednjo in vzhodno Evropo. S tega stališča in z ozirom na izpremenjeni zemljepisni položaj je treba presojati to vprašanje in to temeljit, ker stoji sedaj vlada pred odločilnim sklepom in svoje stališče nasproti zaveznikom zastopa javno in odkritosrčno. Ako bo Ogrska ob več ali manj srečnih vremenskih razmerah razpolagala z razmeroma precejšnjimi preostanki, mora ta presežek izvoza izrabiti za gospodarske koristi. Na tem polju bi rad uveljavil komercijalne in financijalne vidike. Ogrska preteklo leto ni razpolagala z zadostno zagotovitvijo za vse leto. Razpolaganje z letino se pretekla leta na Ogrskem ni vršilo na podlagi opazovanj in je Ogrska razpolagala o porabi domače letine na podlagi cenilnih in mlačvenih podatkov. Letos smo pa prišli do izkušnje, da je moči računati samo na to, kar je že zaseženo. Ker pa ni zaseženega še nič, je bil minister primoran, poseči po razgovorih. Izjaviti mora, da, ako bi bila Avstrija prehranjevalne razmere v prvih vojnih letih uredila tako, kakor se je to zgodilo na Nemškem in deloma na Ogrskem, bi težkoče in neprilike iz preteklosti ne bile nastopile. Nemčija si je s svojimi razmeroma skromnimi letinami zagotovila prehrano sicer pičlo, toda sistematično. V Avstriji so spričo pomanjkanja primernega sistema stanovitno trpeli lakoto, Ogrska pa vkljub presežkom ne samo ne more vporabiti lastnih preostankov, nego je nemtertje celo del domačega prebivalstva izpostavljen pomanjkanju. Namenjen sem v prehranjevalnem vprašanju doseči dolgodobne dogovore, ki naj ne zagotove samo pokritja ogrskih živil, nego ki omogočijo tudi preskrbo dežele z drugimi splošnimi potrebščinami.

Rekvizicije so bile potrebne, a izvršiti bi se morale z vojaško asistenco, ker bi to zagotovilo potrebščino splošne prehrane. Ako bi bilo kaj preostankov, rad bi jih bil nakazal Avstriji. Minister ugotavlja, da se svoj čas glede dobave žita ali drugih živil z Avstrijo niso sklenile nikakršne pogodbe.

Kritje splošne potrebščine dežele je zagotovljeno do konca tekočega gospodarskega leta. Za preskrbo armade do 15. junija je treba še okoli 5000 vagonov žita. Ako je Avstrija navezana na ogrske presežke, naj pa avstrijska industrija krije najpotrebnejše zahteve našega gospodarskega življenja.

Minister je zavrnil pritožbe proti vojnoprodukcijskim družbam in je v vprašanju preskrbe z mastjo sporočil, da so se province, ki trpe pomanjkanje, obrnile na ogrsko vlado za podporo z živili. Presežke on potom avstrijskega prehranjevalnega urada vsekdar daje inozemstvu na razpolago. Minister ugotavlja, da volilnoreformna predloga in rekvizicije niso v zvezi in izjavlja končno, da stojimo še pred prav hudimi meseci.

Bovec in njega obnovitev.

Iz Bovca, 22. maja.

Z nepopisnim veseljem so se vračali naši Bovčani v svoj rojstni kraj. Ni jih bilo mogoče držati v taborišču. Sprevideli so pa kmalu, da si nikdo ne more pomagati sam ter da je treba skupnega smotrenega dela. Mnogi so zapustili svoj rojstni kraj ter se preselili v bližnje kraje. Zopet drugi prosijo v tujini ostale, naj jim poiščejo stanovanje in dela. Težko se ta ali oni ojunači in skuša zgraditi znova svoj dom. Umevno! Umevno! Kako pa naj začne, ako ni delavcev, ne materijala in vrhu tega je vse v visokih gorah. Najpoprej bi bilo potrebna vspenjača iz gozda Golobarja dol na Lisičjo Vodenco, po kateri bi se zamogel spraviti potrebni les za stavbo in kurjavo. Enake, pa naj bi bile tudi primitivne in začasne naprave, bi bilo treba zgraditi na drugih hribih, kjer je bivalo vojaštvo in nastavljalo barake. Ves ta stavbeni les, ki je sedaj že sub in rabljiv, bi služil za zgradbe. Od Lisičje Vodence naprej bi se moralo napraviti tračnice, da bi se po istih spravljal les v Bovec. Enako bi se moralo poskrbeti za dobavo kamenja. Zadaj za Hosnerjevo opekarno ob potočku bi se moralo postaviti žago, ki je nujno potrebna, ker ni tesarjev, bi jih morala kolikor toliko žaga nadomestiti. Barak pa bi se ne smelo zgraditi skupaj, temveč kolikor mogoče ena od druge oddaljene in to radi bolezni in slučaja požara. Za te in slične ukrepe bi pa bilo neobhodno potrebno pred vsem ustanoviti odbor, ki bi imel nalogo vgotoviti, odkod in koliko bi se moglo dobiti stavbenega lesa in lesa za kurjavo, dalje preskrbeti za žganje apna, opeke, kako naj bi se zgradile barake in slednjič urediti aprovizacijo ter staviti na kompetentnem mestu tozadevne konkretne predloge. Kolikor je znano, so stale barake za moštvo 10.000 do 20.000 K in še več, za častnike pa 40 do 50.000 K. Domnevati se da iz tega, da je vojaška uprava dala zgraditi barake po podjetnikih. Le ti so si nabavili stavbeni les iz občinskih gozdov brez odškodnine, saj ni bilo nikogar, da bi jim ugovarjal, spravili lep dobiček v žep, na kar so odšli svoja pota. Vojaška uprava smatra barake za svojo last in hoče, kakor se čuje, odškodnino, da bi izdatke dobila vsaj deloma pokrite. Občine pa naj gledajo skozi prste za posekani in spravljeni les. V tem pogledu bi se moralo iskati odpomoči in zahtevati odškodnino. Vspeniače bi pa služile tudi za poznejši čas. Ves les se je do sedaj spravljal edino le po drčah, po snegu. Koliko ga gre na ta način v izgubo, koliko se ga pokvari, da ni za nobeno drugo rabo več, nego edino le za kurjavo. Na ta način bi se pa spravljalo po vspenjačah zraven lesa tudi steljo, gobe, maline in mnogo drugih gozdnih stvari.

Preudariti bi bilo treba, ali ne bi dalo ravno sedaj graditi Bovec v primernejši obliki, mogoče, da bi se ga bolj raztegnilo proti Koritnici ležeči strani. Tako bi ne bile hiše preveč na kupu in stale bi bolj na ravnem. Na to in slično se pravočasno opozarjajo merodajni faktorji ter se naprošajo, da storé vse potrebne korake, da se končno začne vsaj s predpripravami za obnovitev Bovca in njega okolice. Vsak pa, kdor se čuti zmožnega, naj pripomore po svojih močeh, da se to čimpreje uresniči. Vsak za vse, vsi za enega!

Politične vesti.

= **Parlament se tudi v juniju ne sestane?** Nemški listi poročajo, da se parlament najbrž tudi v juniju ne sestane. To je očividno prvi uspeh Seidlerjevih pogajanj za sestavo »nove trdne večine«... — Druge nemške vesti hočejo vedeti, da je razpust parlamenta že takorekoč neizogiben. To bi bilo prav, če se takoj izvršijo nove volitve. Špekulacije tistih, ki menijo, da bo mogoče trajno vladati brez parlamenta, pa so skrajno naivne.

= **Za Jugoslavijo.** Žene in dekleta na Zidanem mostu se izjavljajo za jugoslovansko deklaracijo, kakor jo odobrava vse slovensko ženstvo. — Sledi 140 podpisov.

= **O mogočnem nemške Volkstagu,** ki se je vršil na binkoštno nedeljo v Celovcu, objavlja »Arbeiterwille« prav mikavo in karakteristično sliko. Poročevalec je šel štet udeležence, ki so bili deloma zbrani v takozvani »dvorani grbov« deželnega dvorca ter v »še mnogo večji množini« (kakor pravijo nemški listi) na dvorišču deželnega dvorca. Poročevalec se je postavil na neke stopnice, da bi ga valovi ljudskih množic ne odnesli. Toda ko je začel šteti »zbrano ljudstvo«, jih ni naštel niti 300, ki so na binkoštno nedeljo predstavljali v Celovcu »das deutsche Volk in Not«. »Arbeiterwille« konstatira, da so polnili na binkoštnem Volkstagu staroslavno »dvorano grbov« v koroškem deželnem dvorcu gospodje, katerim je Koroška predvsem izkoriščevalna domena in ki so se odlikovali manj po svojem številu, pa bolj po obsežnosti svojih trebuhov. Pravo ljudstvo, izkoriščano, stradajoče, vojne naveličano ljudstvo, na celovškem Volkstagu ni bilo zastopano.

= **Grof Clary preganja slovensko mladino.** Tisti grof Clary, o katerem smo pred dnevi poročali, da z nemškimi letaki nagovarja slovenske kmete, da naj čez poletne mesec vzemo ven na deželo nemško mladino štajerskih mest, se je spravil s popolnoma nepotrebnim fermanom nad sinove onih slovenskih kmetov in jim pod strogimi kaznimi prepoveduje se udeleževati kakoršnihkoli prireditev, ki stremijo za jugoslovanskimi državnopolitičnimi cilji. Grof Clary se je spravil, še predno je to storila dunajska vlada, nad našo srednješolsko in ostalo učečo se mladino; verjetno je, da je to storil na nasvet spodnještajerskega Volksrata in na lastno pest ter lastno odgovornost; saj ga poznamo dovolj! Kaj si vse obeta grof Clary od svojega fermana, to menda ve samo on. Naša mladina je prezrela; ona ve, kakšen je duh časa; pozna ga in umeva, ne da bi se udeleževala političnih shodov; in vendar so bile stotine nemških dijakov na mariborskem Volkstagu, ki so najbolje kričale svoj »Heil«! kadar je Tirolec Mayer najbolje besnel proti dinastiji in državi. To mora Clary vedeti, saj je poslal v Maribor namestniško uradnico s posebnim naročilom in navzoč je tudi bil vladni zastopnik. A vendar za nemške študente, ki so polnili tudi graške Volkstage, še ni izdal slične prepovedi. V posebni luči pa se nam pokaže ta Claryjev odlok, če pomislimo, da je danes že poteklo več kot poldrugo leto, odkar je umrl zdravnik in slovenski rodoljub Josip Ferk, ki je zapustil dijakom mariborskega in šentlenartskega okraj ogromno ustanovno glavnico 400.000 kron, ki samo za to ni prišla do danes še do razdelitve, ker trohni dotični akt že menda poldrugo leto pri namestniji v Gradcu, ali, kakor pravijo, v Claryjevi pisarni sami. Clary odjeda torej številnim slovenskim dijakom dobrote slovenskega mecena. Grof Clary pač vzgaja našo učečo se mladino kot veščak.

= **Italijanski glas k vojaški zvezi med Nemčijo in Avstrijo.** Rimska »Epoca«, ki velja za Orlandov organ, priobčuje izvajanja nekega nevtralnega sotrudnika k vojaški zvezi med Nemčijo in Avstrijo. Pravi, da bo cesar Viljem zahteval od cesarja Karla, da se Avstrija odreče zavzetju Milana in da oba zaveznika skupno vzameta Pariz, kajti z zavzetjem Pariza bi se vojna skrajšala, zmagovita ofenziva v Italiji pa bi se podaljšala. Nemški predlog da je že sprejet na Dunaju. Avstro-nemške čete so že na potu v Belgijo. Na italijanski fronti bi ostalo samo toliko čet, kolikor jih je potrebno za vzdržanje morebitnega italijanskega napada. Večina avstro-ogrske armade bi služila za rezervo. Razen tega bi se moralo porabiti v isto svrho 4 do 5 turških divizij, ker je tudi Turčija uverjena, da se mora vojna odločitev izbojevati na Francoskem. »La Liberte«, ki izhaja v Freiburgu v Švici, dostavlja, da so ta izvajanja malo verjetna, verjetnejše je, da Avstro-Ogrska ne opusti že pripravljene ofenzive proti Italiji.

= **Ententa in Jugoslovani.** Bivši francoski municijski minister Thomas pravi glede najnovejših dogovorov med monarhijo in Nemčijo, da mora ententa sedaj s svojo silo in svojimi sredstvi pomagati Jugoslovanom in Čehom. — »Popolo d' Italia« piše, opozorujoč na vse živahnejši politični pokret Jugoslovanov in Čehov, da Italija ne sme opustiti prilike, da v tej zadevi podvzame odločno akcijo. Iz Rima, pravi list, mora Italija odločno naglasiti pravico podjarmljenih narodov Avstrije do samostojnosti. Ako se italijanska vlada ne odloči za ta korak, pride inicijativa iz Pariza ali Londona, česar bi pa Italija ne smela dopustiti. »Popolo d' Italia« pri tej priliki omenja nedavne vesti, ki so se pojavile v nekaterih pariških listih, ki so pod vplivom Clemenceaua. Po teh vesteh da se je francoska vlada odločila, da pri ostalih vladah ententa podvzame korake, da se zahteve Jugoslovanov in Čehov sprejmejo v londonski dogovor.

= **Italija in Srbija.** Da se bodo pospeševali gospodarski odnošaji med Italijo in Srbijo, se je v Rimu v to svrho ustanovila posebna trgovska agentura.

= **Izpremememba sistema v Rusiji.** Chiasso, 23. maja. (Kor. urad.) »Corriere dela Sera« izve od svojega bivšega petrogradskega poročevalca, ki je, kakor poročevalec »Secola«, zapustil Vologdo ter dospel v Stockholm, da pripravlja ruska vlada korake za obnovitev in varstvo privatnega imetja in za zopetno otvoritev bank. — »Manchester Guardian« poroča iz Moskve: Ruski sovjeti se zopet približujejo ententi ter hočejo skleniti predvsem z Ameriko novo zvezo za boj proti centralnim državam. Tozadevna pogajanja se baje že vršijo.

= **Nizozemska in Amerika.** New York, 22. maja. Washingtonska vlada je sporočila nizozemski vladi, da ne more dovoliti, da bi se tri nizozemske ladje, ki stoje sedaj v ameriških pristaniščih, odpeljale ter pripeljale Nizozemski od predsednika Wilsona obljubljeno žito. Da se prepreči nadaljnje zavlačevanje v pošiljanju žita, mora Nizozemska poslati druge svoje ladje v Ameriko. Poročilo, da je Nizozemska prepovedala vojnim ladjam zapustiti nizozemska pristanišča, se v uradnih krogih ne razume, domneva se pa, da ima tu Nemčija svoje prste vmes.

= **Odstavljena brambna dolžnost na Irskem.** »Corriere della Sera« poroča iz Londona: Kakor se tu čuje, se bo angleška vlada zaenkrat odpovedala uvesti na Irskem brambno dolžnost.

= **Praznik vseh narodov.** Po poročilih iz Novega Jorka namerava predsednik Wilson praznovati 4. julija, to je dan ameriškega narodnega praznika kot praznik vseh narodov. Tega narodnega praznika naj se udeleže tudi Alzacijci-Lorenci, Poljaki, Čehi in Jugoslovani.

Jugoslovani!

Mariborsko mesto ima na poti do Adrije in kot križišče važnih železnic največji pomen za ohranitev štajerskih Slovencev. Skrbeti moramo torej, da naša mladina na tej važni točki ne ide v pogubo, ampak ima priliko se v svojih šolah narodno ohraniti.

Ker so dosedanji poskusi doseči javno šolo vsled nasprotne avtonomne mestne občine ostali brez uspeha, hočemo sami svoje šole najprej v mestu in potem v okolici ustanavljati.

Zato so se zbrali v znamenju narodnega edinjenja podpisani zastopniki mariborskih Slovencev in sklenili delati z vsemi silami nato, da ustanovijo že letos v Mariboru slovensko šolo.

Ker pa so v današnjih razmerah stroški za taka podjetja nenavadno veliki, se obračajo podpisani na ves jugoslovanski narod z nujno prošnjo, da ji priskočijo posamezniki in korporacije z denarnimi doneski na pomoč ter pomagajo rešiti slovenskemu narodu v najvažnejšem trenutku mladi naraščaj.

Prispevke prevzema mariborska moška podružnica družbe sv. Cirila in Metoda, ki upravlja poseben fond izključno za slovensko šolo v Mariboru.

Kdor daruje 1000 K, je pokrovitelj, kdor daruje 300 K, je ustanovnik, kdor pa 100 K, je dobrotnik slovenske šole v Mariboru.

Imena pokroviteljev se vklešejo v svoječasnem šolskem poslopju v posebne spominske plošče, imena ustanovnikov pa se vpišejo v zlato knjigo slovenske šole v Mariboru. Imena vseh podpornikov se objavijo v časopisih.

Največje zadoščenje pa bo imel vsak posamezni podpornik v zavesti, da pomaga s svojim darom ohraniti jugoslovanskemu narodu slovensko kri.

Šolski odsek:

Dr. **Josip Hohnjec**, profesor bogoslovja; **Anka Leskovarjeva**, odvetnikova soproga; **Stanko Marin**, uč. profesor; dr. **Rad. Pipuš**, odvetnik; **Fran Pišek**, tajnik; **Marija Poljančeva**, prof. soproga; dr. **Fran Rosina**, odvetnik; dr. **Karel Verstovšek**, dež. in drž. poslanec; **Fran Voglar**, gimnazijski profesor; **Franjo Žebot**, urednik.

Vesti iz primorskih dežel.

Podelitev plemstva. Cesar je podelil veletržcu Serafinu Topiću na Visu plemstvo.

Samomor vojnega invalida in njegove ljubice. Na občinskem pokopališču Sv. Ane pri Trstu so našli mrtvega vojnega invalida S. Tutta in poleg njega njegovo ljubico Barbaro Cavalar. Nesrečni Tutta je zgubil v vojni obe nogi do kolen. Že pred meseci je večkrat ponavljal, da si bo vzel življenje, sedaj je to res izvršil skupno s svojo ljubico.

Terezija Bone išče svojega moža Lovrenca Bone iz Solkana, Vodnikova ulica 10. Ona je že v Solkanu, ter prosi za uslužno naznanjenje njegovega naslova.

Dnevne vesti.

— **Odlikovanja za civilne zasluge v sodni službi.** Z vojnim križem za civilne zasluge 2. razreda so odlikovani: predsednik okrožnega sodišča v Novem mestu, dvorni svetnik Fran Garzarolli pl. Thurnlack, višji deželnosodni svetniki v Ljubljani: dr. Martin Travner, Fran Milčinski, Rudolf Perschè in Josip Hauffen, okrajni sodnik v Kranju Anton Lajovic, okr. sodnik v Črnomlju dr. Fran Schaubach, okrajni sodnik v Gor. Gradu Fran Tiller. Z vojnim križem za civilne zasluge 3. razreda: pisarniški višji predstojnik v Ljubljani Ivan Bizjak, kanclist v Trstu Ferdinand Bras, višji oficijal v Komnu Karl Bunc, višji oficijal v Novem mestu Fran Čižmek, avskultant v Trstu dr. Kajetan Culot, sodnik v Ptuju dr. Emil Gaber, višji oficijal v Ljubljani Martin Gomzi, sodnik v Ajdovščini dr. Henrik Irgolič, višji oficijal v Celju Ivan Ivanšek, višji oficijal v Ajdovščini Andrej Jamšek, višji oficijal v Gradcu Fran Končnik, sodnik v Ilirski Bistrici dr. Fran Kovšca, višji oficijal v Šmarju Martin Lavras, višji oficijal v Ilirski Bistrici Josip Ložak, oficijal v Krškem Andrej Majcen, sodnik v Šoštanju dr. Ernst Merala, pis. predstojnik v Novem mestu Josip Miklavžič, višji oficijal v Novem mestu Ivan Mlakar, oficijal v Slov. Gradcu Josip Moder, višji oficijal v Pazinu Arthur Pilat, sodnik v Pulju Albin Radikom, višji oficijal v Črnomlju Ivan Schweiger, višji oficijal v Vel. Laščah Rudolf Sorglechner, višji oficijal v Litiji Anton Špenda, oficijal v Pulju Mirko Stipanović, višji oficijal v Celju Ivan Vrečko, oficijal v Marenbergu Fran Vuk. Z vojnim križem za civilne zasluge 2. razreda je nadalje odlikovan okrajni sodnik v Motovunu Ivan Nežić. Učitelj v graški kaznilnici Mihael Cizel in stražni nadzornik koperske kaznilnice Ivan Strgar sta odlikovana z vojnim križem 3. razreda.

— **Privezovanje in »špange« se zopet vporabljajo.** Lani 6. marca je cesar Karel odpravil kazen privezovanja, 1. julija pa tudi »špange«. C. in kr. vojaško poveljstvo v Gradcu pa je sedaj razglasilo odlok vojnega ministra sporazumno z ministrom deželne brambe, da naj se zopet uporabljajo redne kazni privezovanja in poostritev z zaponi po prejšnjih določbah službovnika. Cesarjeva beseda torej za gospode v Gradcu očividno ne velja . . .

— **S finančne prokurature.** Koncipist dr. Just Garzarolli plem. Thurnlack je premeščen v finančno ministrstvo.

— **Ženski odbor ima invalidno sejo** v soboto 25. t. m. ob 5. uri popoldne v Alojzijevišču.

— **Akademija** priredi prvo javno predavanje v ponedeljek, dne 27. t. m. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani Mestnega doma. Profesor dr. Pavel Grošelj predava: o lakoti. Vstopnina 40 v; delavstvo in dijaštvo je vstopnine prosto.

— **Informacije pri trgovski in obrtniški zbornici.** Interesentje dobe pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani pojasnila: o ministrski odredbi z dne 2. maja 1918. drž. zak. št. 163, zadevajoči novo ureditev prometa s hrastovim in smrekovim lubom in čreslom, in z dne 2. maja 1918. drž. zak. št. 164 o maksimalnih cenah za domača strojila, o ministrski odredbi z 6. maja 1918. drž. zak. št. 165, zadevajoči promet s starim papirjem (osnova »komisije za star papir«, dobava za industrijo papirja in lepenke, trgovina s starim papirjem, določbe glede cen); o varščini za zopetni uvoz vreč (zvišanje od 6 na 10 K za 1 kg in podaljšanje roka za uvoz od 2 na 4 mesece); o omejitvi izvoza vezenega platnenega blaga iz Švice; o industrijalni samopomoči Norveške; o razstavi blagovnih vzorcev v Budapešti (»orijentski semenj«), ki se otvori avgusta meseca; o možnosti izvoza vina v Ukrajino; o osnovi nemške trgovske zbornice v Belgiji s sedežem v Antverpi; o izjavi strokovnega odseka trgovcev z usnjem o dopustnem dobičku v trgovini s pripadki o ravnalni ceni za pivni nadomestek; za izdelovanje čevljev; o ravnalnih cenah za svileno blago, baržun, pliš in svilene trakove; o dobro priporočeni tvrdki za zastopstvo v Švici; o organizaciji uvoza živil iz Ukrajine; o snovi ukrajinsko - švicarske trgovske zbornice; o narodni varstveni znamki za blago švicarskega izvora; o možnosti trgovinskih zvez s Srbijo. Informacije je le pri krajših poročilih moči dati tudi pismeno.

— **Oddaja kovin.** Jutri, dne 25. t. m. se zopet prevzemajo kovine, ki jih je v smislu nabitih razglasov oddati na mestnem magistratu (dvorišče srednjega poslopja) in sicer od 9.—12. ure dopoldne. Vse stranke, ki imajo oddaji podvržene kovine, se ponovno pozivljajo, da jih jutri oddajo. Kdor bi ne oddal, se bo moralo proti njemu strogo kazensko postopati.

— **Kdo ve kaj?** Od sredi novembra meseca leta 1914. se ni več oglasil Jakob Svetina. Služil je pri 7. lovskem baonu, 4. stot., vojna pošta 73. Zadnje njegovo pismo je prišlo dne 21. novembra 1914, nahajal se je v bojih pri Kolomeji. Kdor vračajočih se bi količkaj vedel o njem, naj blagovoli naznaniti njegovemu bratu: Ivan Svetina, c. kr. gor. strel. polk 2., stot. I., vojna pošta 646.

— **Radi prometnih težkoč odrejena** ustavitev prevzemanja zasebnih zavitkov za Brzezany, Buczacz, Chodorow, Czortkow, Halicz, Kalusz, Kolomejo, Kosow, Kuty, Lwow, Sniatyn, Stanislawow, Ternopil, Zalaszczyki in Zloczow.

— **Umrla je v Ljubljani** ga. Marija Spreicer roj. Weiss. Pogreb se vrši jutri. N. v m. p.!

— **S potresne opazovalnice.** Včeraj popoldne ob 14.20.57. so zaznamovali inštrumenti slaboten dalnji potres. Razdalja 6500 km.

Požar. V mlinu Ane Grudnove v Jeličnem vrhu je izbruhnil pred par dnevi ogenj, ki je uničil mlin in električno napravo. Škode je 40.000 K.

Kadilnikova koča na Golici je bila otvorjena o Binkoštih in je že preskrbljena s potrebnim provijantom. Oskrbništvo sta letos prevzele gospa Ana Žmitek in gdč. Frančiška Škantar, obe iz Boh. Srednje vasi. V koči lahko 25 oseb prenoči. V sedanjem času, ko je na Galici najlepša flora, naj pohite vsi turisti in turistke h Kadilnikovi koči.

Slovenska šola v Mariboru. France Štiglic, doma iz Luč pri Ljubnem, je padel za domovino in cesarja. A še tiste trenutke pred svojo smrtjo je mislil na slovenski rod. Dal je poklicati k sebi svojega najboljšega prijatelja ter ga prosil, naj izroči 50 K njegovih prihrankov za slovensko šolo v Mariboru. To je ta tudi s srčno radostjo storil ter nam o svojem prijatelju med drugim pisal: »Delala sva načrte in naklepe za bodočo Jugoslavijo, a pustil me je samega ter se preselil v boljšo domovino. Ni mu bila sreča dana, da bi dočakal dneva, ko bo rešen njegov rod tujega jarma in tujih spon. Veselil se bode tam zgoraj nad zvezdami naše bodoče sreče.« Dokler imamo takih ljudi, ki se še neposredno pred smrtjo spominjajo tiste slovenske dece, ki jo hoče tujec s svojimi šolami odtujiti lastni materi, tako dolgo nas ni treba biti strah prihodnosti.

Iz Maribora nam poroča dopisnik: Kar smo skoroda pričakovali, to se je odigravalo po naših mestnih cestah in ulicah v nočnih urah binkoštnih praznikov. Fakinaža, pa tudi odrasli, so se podili iz ulice v ulico in iz ceste v cesto ter prežali na priložnost najti kje posamnega Slovenca. Koder se je to zgodilo, je prišlo do spopada. Druhal je pod tulenjem »Wacht am Rhein« napadla tudi dr. Verstovškovo stanovanje s kamenjem, zbila več šip in pognala par kamnov v spalnico, tako da so bili soproga drja Verstovška in otroci v veliki nevarnosti. Posebno »scharf« so imeli ti vitezi od polnoči na goste iz Narodnega doma. Kakih osem ali deset jih je delalo skoro po celi Kopališki ulici pa do Tegetthoffove ceste špalir. Na Sofijinem trgu je bila pripravljena baje večja tolpa, ki pa se ni mogla »uveljaviti«, ker so Slovenci, nevede kaj se zunaj pripravlja, zapuščali Nar. dom v skupinah. Teh se pa seveda niso upali lotiti. Kar jim je spodletelo na 12. t. m. o priliki »Volkstaga«, to hočejo sedaj doprinesti. Policija seveda ni nikjer. Nedavno temu je grof Toggenburg zagotovil, da je vse za našo varnost odrejeno. Mi tega nikjer ne vidimo in nikjer ne občutimo. Že o priliki prejšnjih demonstracij in napadov smo menili, da je samopomoč nujna potreba. Očividno je, da ta potreba narašča. Rabimo narodne straže; na policijo se ni zanesti, ker je samo tam, kjer je prav nič treba ni. Pomagajmo si sami! — Na dan zadnjega Volkstaga je mesto hotelo razobesiti zastave tudi nad poslopjem, v katerem se danes nahaja c. kr. gimnazija. Gimnazijski ravnatelj dr. Tominšek se je temu upr. češ, danes ima poslopje zaseden c. kr. državni učni zavod in ne kaže izzivati. Pozneje, menda ko že gospoda ravnatelja ni več bilo v zavodu, je prišel nek mestni funkcijonar in siloma razobesil zastave. To postopanje je vredno naših kulturonoscev! — Sijajno gospodarstvo »mestnega gospodarskega odbora« je dovedlo tako daleč, da mestno prebivalstvo zopet že tretji teden ni dobilo niti toliko moke, da bi se moglo pripraviti prežganje! — Veliko število slovenskih občin okolice, je prostovoljno oddalo nanovo rekvirirane, ozir. zahtevane žitne množine, da se s tem izognejo uradnim rekvizicijam. Pa vpijejo o nelojalnosti slovenskega kmeta, ki hoče vse kar je nemško — izstradati! Kdo bode pojedel to žito?!

Iz Št. Lenarta pri Vel. Nedelji nam pišejo: Vsled obsodbe po § 65. a, voj. kaz. zakonika zgubil sem nadučiteljsko službo po 33letnem zvestem službovanju. Takoj po dosluženi kazni sem vložil prošnjo za revizijo obravnave, ker sem domov prišedši zvedel, da so moje prave priče živé, ki pa niso bile pozvane pred sodnijo; pri katerem polku da so in pa kako je prišlo, da je bil podtaknjen meni delikt, ki ga je zakrivila druga oseba, kar vse mi pa ob času obravnave še ni bilo znano. Pa zastonj! — — Na to sem nemudoma vložil prošnjo za rehabilitacijo. Po § 8. volilnega reda imam namreč takoj po odsluženi kazni zopet volilno pravico in če imam slednjo, imam po § 106. šol. in učnega reda zopet pravico do javne (uč.) službe. — Pa spet zaman! Takoj po 2. julija l. l., ko je bila razglašena cesarska amnestija, vložil sem znovič prošnjo, a še danes nimam nobenega odgovora. Kmalu bo 4 leta, kar sem brez službe. Kar sem imel po ženi in prihrankov, je sedaj pošlo in pred pragom stoji najhujša beda. C. M. družba tudi nima na razpolago nobene službe; zato si moram na stare dni iskati kruha drugod, žena in otroci pa morajo ravno tako v službe, ako jih bo dobiti. To je usoda zavednega slovenskega učitelja, ki 33 let vestno in zvesto opravlja svoj posel! — Fran Megla, bivši nadučitelj.

Strašen čin ljubosumnega ruskega vjetnika. V Št. Juriju na Pesnici na Štajerskem je imel ruski vojni vjetnik Andrej Jakovčenko ljubavno razmerje z 21letno posestnikovo hčerjo Alojzijo Habitovo. Ko je pa Rus zapazil, da ljubimka dekle tudi z drugimi, ga je prevzela ljubosumnost, skregal se je ž njo, pograbil sekiro in jo udaril po glavi, da je mrtva padla na tla. Nato je šel Rus v podstrešje in se je tam obesil.

Umrla je na Dunaju gospa Eleonora Endlicher, soproga umirovljenega ravnatelja Avgusta Endlicherja. N. v m. p.! Cenjeni rodbini naše sožalje!

Posebne predstave se vrše danes ob 7. in 9. zvečer v Kino - Central v dež. gledališču. Stella Harf v sijajni drami »Zaželjena sreča«. Samo en dan.

Priljubljene predstave za otroke z izbranim novim sporedom se vrše v »Kino - Central« v deželnem gledališču jutri v soboto ob 4., v nedeljo ob ½11. dopoldne in 3. popoldne ter v ponedeljek ob 3. popoldne. Užitek tudi za odrastle!

Kino Ideal. Danes, v petek, 24. maja se prvič predvaja največji in najodličnejši kulturni in poučni film »Bodi luč!« II. del, senzacijonalna filmska drama v 5 dejanjih, sestavila sta jo Rihard Oswald in E. A. Dupont. V glavni vlogi Bernd Aldor. — To kolosalno delo je bilo posneto s pomočjo Zdravniškega društva za seksualno znanost v Berolinu, s sodelovanjem slavnega znanstvenika dr. Ivana Bloch. Slavnemu občinstvu toplo priporočamo, da si ogleda ta film. Prvi del tega filma je napravil na vsakega gledalca mogočen vtis, tudi drugi del je jako zanimiv in poučen. Predstave od 4. ure dalje; zadnja s spremljevanjem prvovrstnega gledališkega orkestra. Ta spored mladini ni pristopen. Kino Ideal.

Dva prstana ukradena. Dva prstana, ne trije, sta bila ukradena gospej Mariji Rusovi, gostilničarki »Pred igriščem«. V poročnem prstanu je ugravirano na notranji strani: 1/6 1900 A. R. Ako bi kdo kaj izvedel o prstanih, da jih kaka oseba prodaja, naj blagovoli takoj sporočiti omenjeni gospej.

Ukradena je bila zelena težka konjska odeja. Kdor jo prinese nazaj, dobi dobro nagrado. Knezova ulica št. 262, Šiška.

Rjavo pompaduro je izgubila neka gospodična včeraj popoldne pod Tivolijem. V torbici je bilo okoli 80 K denarja, legitimacija, recept, skoro nove rokavice, žepni robec. Pošteni najditelj naj odda pompaduro v Narodni knjigarni v Prešernovi ulici proti nagradi.

Gospod, ki je zamenjal v Pragi pri Zlati Gosi svoj sivi klobuk (tvrdke Jesenkova) z mojim (tvrdka Mačkova), prosim, naj se izvoli oglasiti v dopoldanskih urah v mestnem arhivu.

Našla se je v torek popoldan v Krojaški ulici denarnica z malo svoto denarja in vrednostnim listkom. Dobi se v Krojaški ulici št. 8, III. nadstr.

Najden je bil danes dopoldne nov ženski slamnik pred pošto. Dobi se pri Mariji Lorber, Trg Tabor št. 6, pritličje na levo.

Najden je bil pod Rožnikom majhen otročji čevljiček. Dobi se pri gosp. Beliču na Starem trgu 15.

Aprovizacija.

+ **Meso na zelene izkaznice B št. 1201 do konca.** Stranke z zelenimi izkaznicami B št. 1201 do konca dobe meso po znižani ceni v soboto dne 25. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: od 2. do pol 3. št. 1201 do 1350, od pol 3. do 3. št. 1351 do 1500, od 3. do pol 4. št. 1501 do 1650, od pol 4. do 4. št. 1651 do 1800, od 4. do pol 5. št. 1801 do 1950, od pol 5. do 5. št. 1951 do 2100, od 5. do pol 6. št. 2101 do 2250, od pol 6. do 6. št. 2251 do konca.

+ **Telečje meso za težko bolne, ki leže.** Tisti bolniki, ki leže in so bili prijavljeni v mestnem aprovizacijskem uradu na Poljanski cesti do dne 23. t. m., dobe telečje meso v soboto dne 25. t. m. dopoldne na Poljanski cesti št. 15 od 7. do 8. ure. S seboj je treba prinesti tiste izkaznice, na katere dobivajo bolniki sicer meso.

+ **Inozemsko meso.** Mestna aprovizacija bo prodajala inozemsko meso v cerkvi sv. Jožefa v ponedeljek dne 27. t. m. od 7. do 9. ure dopoldne. Prvovrstno meso stane 20 kron, drugovrstno 14 kron kilogram.

+ **Krompir za III. okraj.** Stranke III. okraja prejmejo krompir v ponedeljek dne 27. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: dopoldne od 8. do 9. ure št. 1 do 200, od 9. do 10. št. 201 do 400, od 10. do 11. št. 401 do 600, popoldne od pol 2. do pol 3. št. 601 do 800, od pol 3. do pol 4. št. 801 do 1000, od pol 4. do pol 5. št. 1001 do 1200, od pol 5. do pol 6. št. 1201 do konca. Kdor se izkaže z izkaznico ubožne akcije s črko A ali B ali C, ali izkaznico I. ali II. uradniške skupine, prejme krompir kilogram po 1 krono, vsi drugi ga plačajo po 2 K. Vsaka oseba dobi 3 kg.

+ **Krompir za VII. okraj.** Stranke VII. okraja prejmejo krompir v soboto dne 25. t. m. popoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: od 1. do do 2. št. 1 do 200, od 2. do 3. št. 201 do 400, od 3. do 4. št. 401 do 600, od 4. do 5. št. 601 do 800, od 5. do 6. št. 801 do konca. Vsaka oseba dobi 3 kg. Kdor se izkaže z izkaznico ubožne akcije s črko A ali B ali C, ali izkaznico I. ali II. uradniške skupine, prejme krompir kilogram po 1 krono, vsi drugi ga plačajo kiloram po 2 kron.

+ **Prodajalci sladkorja** se vabijo, da se takoj zglase v sladkorni centrali pri g. ravnatelju Lillegu radi nakazila sladkorja.

+ **En voz masti.** Danes zjutraj ob 4. je policija zaplenila v Zeleni jami en voz masti pri nekem pristašu moščanskega župana Oražma. Odkod je dobil dotični mast, ni treba spraševati. To je mast, ki bi jo bili morali dobiti tekom dolge dobe Moščani za svojo aprovizacijo, in za to je le pravično, če se ta neprostovoljni prihranek razdeli med ljudstvo, kateremu je bila mast namenjena. Ovadba zaradi manipulacij v občinski mesnici v Mostah in pri Podobniku je šla na okrajno glavarstvo, pozneje pa se je naenkrat pokazala zopet v Mostah ter so bili prizadeti, če tudi ne uradno, pa vendar iz urada posvarjeni. Kje je ovadba danes, nam ni znano. Posvečali pa bomo stvari vso pozornost.

+ **Preveč zelja.** Sedaj se opaža v Avstriji povsodi preobilica zelja. Lansko jesen pa svežega zelja ni bilo skoraj nikjer dobiti. O tej uganki piše »Neue Freie Presse«: Lansko leto se je pridelalo obilo zelja, pa tudi uvoz je bil velik, ali sveženega blaga je prišlo jako malo na trg, ker se je vse predelalo v kislo zelje. Sedaj pa, ko imamo vedno več zelenjave, so tukaj take množine zelja, da ga je dovolj za dolgo časa in da se oddaja brez omejitve in brez nakaznic kilogram po 1 K 96 v. Tudi se ne dementirajo več vesti, da se je obilo inozemskega zelja v Pltnju in drugodi pokvarilo. Razvidno je, da je v tem slučaju centralno gospodarstvo splošnosti jako škodovalo.

† **Petrolej na 3 odrezek izkaznice A** se bode dobil od 27. do 31. maja. Na vsak 3. odrezek A karte se dobi jeden liter petroleja. Odrezka 1. in 2. A kart so neveljavna. Po 31. maju se tudi na 3. odrezek A kart ne bode dobilo več petroleja. Ostanek petroleja morajo trgovci naznaniti zanesljivo 1. junija ker se jim bode sicer naložila globa. Petrolej se dobi v sledečih trgovinah. V I. okraju: št. 1 do 125 pri g. Ojstrižu, Poljanska cesta, št. 125 do 300 pri g. Ravhekarju, Pred Škofijo, št. 300 do 420 pri g. Perdanu, Ces. Jožefa trg, št. 420 do 500 pri g. Jermanu, Poljanska cesta, št. 500 do konca pri g. Perdanu, Ces. Josipa trg. V II. okraju: št. 1 do 35 pri g. Kavčiču, Sv. Florjana ulica, št. 35 do 75 pri g. Schiffrerju, Mestni trg, št. 75 do 200 pri g. Zetku, Sv. Florjana ulica, št. 200 do 270 pri g. Jerančiču, Sv. Florijana ulica, št. 370 do 1000 pri g. Schifferju, Mestni trg, od 1000 naprej pri g. Trdini, Stari trg. V III. okraju: št. 1 do 50 pri g. Pocku, Opekarska cesta, št. 50 do 125 pri g. Tenenteju, Gradaška ulica, št. 125 do 450 pri g. Sokliču, Pred konjušnico, št. 450 do 800 pri g. Jelačinu, Cojzova cesta, od 800 naprej pri g. Jelačinu, Rimska cesta. V IV. okraju: št. 1 do 100 pri g. Ješetu, Rimska cesta, št. 100 do 200 v konsumu, Zvezda, št. 200 do 350 pri Staculu, Šelenburgova ulica, št. 350 do 750 pri g. Leskovec in Meden, Jurčičev trg, št. 750 do konca pri g. Elbertu, Zvezda. V V. okraju: št. 1 do 50 pri g. Svetliču, Dunajska cesta, št. 50 do 125 pri g. Fabianiju, Prešernova ulica, št. 125 do 200 pri g. Zorcu, Dunajska cesta, št. 200 do 600 v konsumu, Sodna ulica, št. 600 do konca pri g. Holzerju, Dunajska cesta. V VI. okraju: št.1 do 100 pri g. Stravsu, Škofja ulica, št. 100 do 225 pri g. Simončiču, Sv. Petra cesta, št. 225 do 325 pri g. Omanu, Radeckega cesta, št. 325 do 425 pri g. Zorčiču, Kolodvorska ulica, št. 425 do konca pri g. Tomažu Mencingerju, Resljeva cesta. V VII. okraju: št. 1 do 100 pri g. Tušarju, Spod. Šiška, št. 100 do 200 pri g. Glaviču, Spod. Šiška, št. 200 do 260 pri g. Zormanu, Spod. Šiška, št. 260 do 350 pri g. Pretnarju, Spod. Šiška, št. 350 do 390 pri g. Mlakarju, Spod. Šiška, št. 390 do 550 pri g. Simončiču, Spod. Šiška, št. 550 naprej pri g. Zormanu, Spod. Šiška. V VIII. okraju: št. 1 do 200 pri g. Šarabonu, Martinova cesta, št. 200 do 300 pri g. Kugovniku, Vodmat, št. 300 naprej pri g. Šarabonu, Zaloška cesta. V IX. okraju: št. 1 do 250 pri g. Klemencu, Dolenjska cesta, št. 250 do 450 pri g. Fojkarju, Dolenjska cesta, št. 450 do konca pri g. Marenčetu, Dolenjska cesta.

Izpred sodišča.

Izpred ljubljanskega porotnega sodišča.

Sosed ubil sosedinje hči. Alojzij Grošelj, 41 let star, posestnice mož v Snojilah, gojil je do sosedove hčere Marije Maselj, s katero je imel kot oženjen dva nezakonska otroka, globoko sovraštvo, zlasti odkar ga je prijela radi nezakonskega očetovstva. To večletno sovraštvo med sosedoma je prispelo tako daleč, da je napravil Grošelj leseno steno in s tem zabranil razgled iz Maseljeve koče proti Groševi hiši. Najbrže je kak neznani storilec odstranil to steno in Groševa hči je zanazila ravno take deske pri sosedovem kozolcu, zato ji je ukazal, naj jih opoldne proč vzame in domov pripelje. Seveda je bil sedaj ogenj v strehi, kajti pričel se je prepir in zmerjanje, mati Marija Maselj, hči Marija in tašča Marija so tudi obdelavale obdolženca, kateri se je tako raztogotil, da je pograbil krevlio in ž njo udaril pred kočo stoječo hči s tako silo po glavi, da se je takoj nezavestna zgrudila na tla. Nato [illegible]

je zadal še dva udarca, tako da je še tisto noč umrla vsled otrpnenja možganov. Dognalo se je, da deske, katere so bile pri Maseljnovem kozolcu, sploh niso bile njegove in le slepa strast obdolženca in jeza, da ga je tožila ubita Marija Maselj kot nezakonskega očeta za preskrbo svojih dveh nezakonskih otrok, ga je privedla do tega groznega dejanja. Obtoženec dejanje priznava, zagovarja se pa s skrajno razburjenostjo.

Alojzij Grošelj je bil obsojen na 13 mesecev težke, s trdim ležiščem na mesec poostrene ječe. Državni pravdnik je proglasil vzklic zaradi prenizke kazni.

Premetena tatica. Angela Mars, služkinja iz Trbovlja, je komaj 18 let stara, a je vendar tujemu imetju nevarna. Ko je služila pri Jožefu Zavrlu na Brezovem, je temu iz suknje vzela denarnico z 2800 K. Nekaj tednov pozneje je gospodinja našla v sobi pod ubitim oknom pismo, v katerem se je nahajal 1000 kronski bankovec z besedilom, da storilca peče vest, vsled tega vrača to svoto nazaj, vse drugo pa da je že porabil. O storilcu ni bilo ne duha ne sluha. V Tihoboju se je izvršila jednaka tatvina. Med tem, ko je šel gospodar Franc Jevšovar k sosedu večerjat, mu je nekdo iz nezaklenjene omare vzel denarnico s 350 kronami. Tudi v tem slučaju je bil storilec neznan. A končno pride vendarle vse na dan. Obdolženka je bila osumljena, da si je prilastila pri Zavrlovih neki srp. Ko so orožniki preiskovali njen kovčeg, so našli hranilno knjižico z vlogo 1650 K in denarnico, katero je Jevšovar za svojo spoznal. Mars je s početka orožnikom tajila in trdila, da si je ta denar prislužila, in ko se ji je dokazalo, da je to nemogoče, je priznala obe tatvini.

Angela Mars. Ker so porotniki potrdili dodatno vprašanje, da storjena škoda ne presega vsoto 2000 K, jo je obsodilo sodišče na 4 mesece teške, z enim trdim ležiščem poostrene ječe.

Detomorilka na zatožni klopi. Pri 24-letni Mariji Beznik, posestnika ženi v Zgor. Gorjušah je dninaril na dopustu se nahajoči Lovrenc Zalokar in ji pomagal pri gospodarstvu, ker se nahaja njen mož že dalj časa v ruskem vjetništvu. Med obema se je začelo ljubavno razmerje, ki ni ostalo brez posledic. Beznik je pa otroka takoj po porodu umorila na ta način, da ga je s stegni stiskala, dokler se ni zadušil. Mrtvega otroka je v cunje zavila in ga drugi dan v šupi zagrebla, tla pa je, da bi vsak sled prikrila, potresla z listjem. Vaščani so pa njeno premembo takoj zapazili in ko ji je na uho prišlo, da je naznanjena orožnikom, se je sama podala tja, kjer je sončetka tajila, potem pa vse obstala. Beznik se zagovarja, da je to storila iz strahu pred možem, ker je od njenih staršev izvedela, da jo mož ubije, ko pride domov. Zato je sklenila, se otroka znebiti, ker je upala, da ji bo mož lažje odpustil, če ne bo videl otroka. — Obtoženka se pred sodiščem zagovarja, da je res otroka zadušila, da pa je bila pri tem tako zmešana, da sama ni vedela, kaj dela. Pri porodu je imela hude bolečine in je bila sama, brez pomočnice. — Porotniki so po končani obravnavi obtoženko, ki jo je zagovarjal odvetnik dr. Novak, soglasno oprostili.

Razne stvari.

* **Konec šolskega leta na Češkem.** Listi poročajo, da se pričnejo letošnje počitnice na srednjih in ljudskih šolah na Češkem že 28. t. m.

* **Roparski umor v hotelu »Bristol« na Dunaju.** Včeraj je bila v odličnem hotelu »Bristol« na Dunaju umorjena uslužbenka tržaške baronice Vivante, ločena gospa Oerl. Morilec jo je dušil in večkrat zabodel ter ubil z nekim topim predmetom, kakor kažejo poškodbe na telesu. Potem je odprl hranilnik in vzel iz njega 400.000 K, last baronice Vivante.

Darila.

Darovi za dr. Krekov spomenik (XV. izkaz od 28. marca do 27. aprila 1918.) Po 1000 kron: Posojilnica v Ribnici; Anton Komlanc, kaplan, Kranj (zbirka iz Kranja). Po 500 K: Odbor Krekovega slavja v Škednju pri Trstu (po g. Karlu Široku); darilo iz »Slov. Naroda« (»Slov. Narod« 20. aprila 1918). 479 K 80 vin.: Darila iz »Slov. Naroda« (»Slov. Narod« 6. aprila 1918). 380 K: Županstvo Velike Žablje (od tega je dalo županstvo v smislu star. sklepa od 14. aprila 200 K, Florijan Štekelj, obč. odbor., 50 kron, ostalih 130 K pa tamkajšnji občinarji z geslom: Vse v boljšo bodočnost našega troedinega naroda pod slavno vlado našega preljubljenega cesarja Karla I.). 354 K 26 vin.: Darilo iz »Slov. Naroda« (»Slov. Narod« 10. aprila 1918). Po 300 K: Odbor za Krekovo slavje pri Sv. Ivanu poleg Trsta; županstvo Stari trg pri Ložu. 268 K: Darilo iz »Slov. Naroda« (»Slov. Narod« 3. aprila 1918). 256 K 26 vin.: Karla Pirc, Novo mesto na Dolenjskem (zbirka; darovali so: Ulrika Keršovani 30 K, Mira Žnidarčič 20 K, Karla Pirc, Dženka Vižintin, Matilda Baič, Martin Gabrijel, Aleksandra Berbuč, Uršula Žnidarčič in Gizela Gradnik po 10 K; Marija Otavnik 8 K, Peter Mozetič, Ana Čeh in Alojzij Quaglia, vikar iz Gorice, po 5 K; nadalje 10 po 4 K, eden 3 K, 21 po 2 K in 27 po 1 K). 216 K 10 vin.: Franc Škofic iz občine Jarše pri Domžalah (zložile so posamezne vasi tako - le: Zgornje Jarše 142 K (od tega Fr. Majdič 100 K), Srednje Jarše 19 K, Spod. Jarše 34 K 60 vin., Rodica 20 K 50 vin. Za nabiranje teh darov so se trudili zlasti gdč. Mar. Stele in Rezika Tomažič ter g. Ignacij Gorenjc). 214 K 50 vin.: Občinarji v Novi Štifti pri Gornjem gradu z geslom: Živela Jugoslavija! 214 K: Županstvo Vipava. 211 K 70 vin.: Darilo iz »Slov. Naroda« (»Slov. Narod« 24. aprila 1918). 200 K: Ivan Kenda, vikar, Novaki pri Cerknem na Goriškem (po »Slovencu«). 170 K: Posredovalnica za goriške begunce, Kranj. (Po »Slovencu«. Naklonili so znesek goriški begunci iz Kranja in okolice kot preostanek od zneska za venec, ki so ga poklonili v znak hvaležnosti njih dobrotniku in sorojaku pokojnemu nadučitelju Josipu Hrovatinu iz Gorice). 144 K: Darilo »Slov. Naroda«. 141 K: Ljuboslav Kuntarič, učitelj, Našice. (Po »Slovencu«. Napovedanega dopisa nismo prejeli.) 130 K: Ciril Munich, kaplan, Podmelec, Tolminsko (po »Slovencu«). 125 kron: Darila iz »Slov. Naroda« (»Slov. Narod« 30. marca 1918). 120 K: Ljubitelji dr. Kreka, vojna bolnišnica 705, etapna pošta 499. Po 100 kron: Županstvo pri Devici Mariji v Polju, Josip Turk, deželni poslanec, Ljubljana; šolsko vodstvo Žalna; Marijina družba na Breznici kot čisti dohodek od društvene igre). 98 K 50 vin.: Žene in dekleta iz Škofelj, okraj Sežana. 89 K 02 v: Darila iz Slov. Naroda (»Slov. Narod« 17. aprila 1918). 87 K 40 vin.: Darila iz »Slov. Naroda« (»Slov. Narod« 30. marca 1918). 80K: Begunci v občini Vinivrh pri Semiču. 63 K: Olga Vouk, begunka, Raka na Dolenjskem, nabrala pri beguncih s Primorskega ob njih odhodu v domovino. 60 K: Franc Pavlin, 4/53, J. B. M. G. R., vojna pošta 420 (zložili Srbi, Hrvatje in Slovenci pri tem oddelku). 54 K: Darila iz »Slov. Naroda« (»Slov. Narod« 13. aprila 1918). Po 50 kron: Janko Poznič, koralist stolne cerkve, Djakovo, Slavonija (po »Slovencu«; zložili so: Slavko Tauchmann in Sebastijan Teufel po 20 K, Janko Poznič sam 10 K); bralno društvo v Št. Ilju pri Velenju; občinski urad Žminec pri Škofji Loki; hranilnica in posojilnica, Šmartno na Paki (po Zadružni zvezi); Franc Malalon, vojni kurat, 36. I. R., vojna pošta 634; županstvo občine Hrenovice; hranilnica in posojilnica na Polzeli, Štajersko (po Zadružni zvezi); Ivo Pekić, S. M. S. »Saida«, etapna pošta 267; več omizij iz Krasc pri Moravčah; županstvo Trebeljevo; hranilnica in posojilnica Sv. Mihael poleg Šoštanja (po Zadružni zvezi); Ignacij Merhar v Prigorici pri Ribnici. 41 K: Kat. slov. izobraž. društvo, Št. Jakob ob Savi; 40 K: Jožefa Hrast, Žiče, p. Sv. Duh - Loče, Štajersko (nabrala pri tamošnjih beguncih; po »Slovencu«); Josip Hostnik, kaplan, Jelšane, Istra (zložila mala družba zavednih Slovencev in Slovenk tamkaj; po »Slovencu«). 38 K 40 vin.: Marija Markič, Nieder - Absdorf, Spod. Avstrijsko (po »Slovencu«; zložili tamkajšnji begunci). 38 K: Ivan Grejan, Vrh, Št. Jurij ob južni železn. (darovali so: Franc Špan 6 K 50 vin., Ivan Grejan 5 K 20 vin., eden 3 K, trije po 2 K, eden 1 K 30 vin., in 16 po 1 K). 30 K: Uradništvo občinske pisarne Materija. 28 K: Pavla Škarabot, Schönkirchen, Spod. Avstrijsko (po »Slovencu«; zložili begunci v Schönkirchnu in Reiersdorfu). 25 K 77 vin.: K. Puhar, učitelj, Ribnica, Dolenjsko, nabral v veseli družbi pri Lunču. Po 25 kron: Vodstvo Narodne šole v Dutovljah (po »Slovencu«; daroval učiteljski zbor šole v Dutovljah mesto venca na grob matere šolskega vodje Ravbarja v Repentabru in tamkajšnjega župana); županstvo Vače. 24 K: Družba iz Brežic z besedilom: Ko Ruditov god smo praznovali, tudi za dr. Krekov spomenik nabrati, ker, kdor je hotel iz vrča piti, je moral tudi v žep segniti. Po 20 K: Josip Munich, Sv. Lucija, sedaj Podmelec (po »Slovencu«); Franca Grm, Videm pri Dobrepoljah; županstvo občine Vrhpolje pri Vipavi; Josip Sajovic, trdnjavska bolnišnica 3, voj. pošta 549. 16 K 62 vin.: Vesela družba, zbrana zadnjo nedeljo 1917 pri Jesihu na Dolenjski cesti. Po 15 K: Ivanka Pavletič, Paltendorf, Spodnje - Avstrijsko (po »Slovencu«; zbirka tamkajšnjih beguncev); Radomljanski Mohorjani po g. Lovšinu; Alfonz Šket, poštar, Dramlje, Štajersko (daroval je on sam 10 K, Karel Šolinc, vojak iz Št. Jurja ob južni železnici pa 5 K). 12 K: Franc Zorman, upravitelj pokopališča pri Sv. Križu (izbris računa za ureditev dr. Krekovega groba o Vseh svetih 1917). 11 K 30 vin.: Franjo Cunder, Mali Lošinj (po »Slovencu«; zbirka v veseli družbi). Po 10 kron: Alojzij Zajec, Trnovo pri Ilirski Bistrici (po »Slovencu«; nabrano v neki družbi v Postojni); J. Bricelj, Eisenerz (po Ludv. Tomažiču); Marija Mrvec, Vodice, Gorenjsko; V. K., želez. asistent; O. Matija Mikel, skladiščnik, Kamna gorica; županstvo Framlje pri Vremljah pri Vremskem Britofu. Po 5 K: Stanko Repnik, rez. praporščak, Judenburg; Fran Iljčič, Temetö pri Györ, Ogrsko (po »Slovencu«); Josip Mlakar, 9. J. D. Komdo., voj. pošta 212; Anton Volf, trgovec, Trške, Hrvatsko. Nadalje eden 4 K, eden 3 K in eden 1 K 10 v. Skupaj 9358 K 73 vin. Od preje 106.341 K 65 vin. Dosedaj nabranega 115.700 K 38 v. — Ljubljana, dne 27. aprila 1918. — Odbor za dr. Krekov spomenik.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Fotografski aparat dobro ohranjen, 13×18, **se proda.** Naslov pove uprav. »Slov. Nar.« 2474

Sprejme se hlapec, zanesljiv in pošten, ki zna dobro opravljati konje. Hrana pri hiši. Poizve se: **Ljubljana, Stari trg 19, prit.** 2473

Slivovke, domače, je nekaj naprodaj. Oglasi na upr. »Slovenskega Naroda« pod šifro — **„slivovka 2434“.**

Hiša na prometnem kraju v sredini **Ljubljane naprodaj.** — Poizve se **v trafiki Ivan Stine, Valvazorjev trg.** 2464

Išče se prazna soba ako mogoče z kuhinjo za stranko brez otrok. Ponudbe na uprav. »Slov. Naroda« pod **brez otrok 2462.**

6 krasnih perzijskih preprog se radi odpotovanja **proda** po primerni ceni. — Vpraša se pri **upravitelji hotela Malič (Stadt Wien) Ljubljana.** 2486

Proda se dobro ohranjeno moško kolo. Naslov pove upravništvo »Slovenskega Naroda«. 2489

Proda se posestvo s hišo v **Spodnjem Logatcu,** Martinji hrib, blizu kolodvora. Poizve se: **Spodnja Šiška št. 143 pri Ljubljani.** 2485

Proda se kavarniška oprava, obstoječa iz lambrije z velikimi zrcali za 2 veliki dvorani, 30 marmornatih miz, 2 Seifertova biljarda, slonove krogle, tapecirane klopi, čez 100 stolov, bufet itd. proda se vse skupaj ali posamezno. Natančnejša pojasnila daje g. **B. Kamenšek v Dobrni pri Celju.** 2475

Redka prilika!!! Par briljantnih uhanov (2 krasna, izredno velika briljanta) se **ugodno proda.** — **Lud. Černe, juvelir, Ljubljana, Wolfova ul. 3.** 2487

5 oralov sveta na **ljubljanskem polju je naprodaj.** Kdo proda, pove upr. »Sl. Nar«. 2477

Zamenjam živež za **čisto in moderno sobno opravo.** Kdo, pove upr. »Sloven. Naroda«. 2491

Čevljarskega pomočnika in **vajenca** sprejme takoj **Karl Bolka,** čevljarski mojster, **Ljubljana, Radeckega cesta hšt. 2.** 2476

KONTORISTA in KONTORISTINJO vešča strojepisja in knjigovodstva sprejme takoj v službo tovarna **Samsa & Co v Ljubljani, Slomškova ul. 4.** Osebno se je priglasiti od 4.—5. ure popoldne. 2452

Viničarja zaupnega, poštenega in veščega vsem poslom v vinogradu, vojaščine prostega. **išče za svoje posestvo v Letovaničkom vrhu pri Sisku na Hrvatskem,** obstoječe iz 5 oralov vinograda, 15 oralov njiv in 10 oralov vinograda. — Ponudbe na: **Radko Kraker, Sisak, Hrvaško.** 2421

Parfumerijske in toaletne predmete; en gros: krtače, preveze za brke, vode za usta, zobe in lase, zobno kremo, pudre in parfume itd. **Rudolf Bodenmüller,** Ljubljana, Stari trg št. 8.

Sprejmeta se 2 dobro izurjena krojaška pomočnika za velika dela. — **Martin Mahkota, krojač, Sp. Šiška 79, Ljubljana.** 2494

Služkinja se potrebuje **takoj** k trem ljudem v nekem mestu na Dolenjskem, za opravljanje hišnih del. Plača po dogovoru. Naslov se izve v upravništvu „Slovenskega Naroda“. 2466

Zlatni grah **dozori v šestih tednih. Ko stane 19 kron in se dobi v trgovini s semeni Sever & ko. preje Peter Lasnik, Ljubljana**

Takoj se sprejme spretna prodajalka galanterijske ali manufakturne stroke z dobrimi izpričevali in referencami, popolnoma zmožna slovenskega in nemškega jezika in ki zna tudi nekoliko dekorirati izložbe. Nemško pisane ponudbe z navedbo plače in sliko pod **„R. B. 2490“** n. upr. »Slov Naroda«.

Iščem izurjeno štenografinjo. Plača dobra. Prehranjevalne in druge razmere ugodne. — Nastop 20. junija eventualno preje. Ponudbe s sliko rek. na naslov: 2456 **Dr. Ferdinand Müller,** odvetnik v Celovcu (Klagenfurt), Koroško.

Vzame se v najem ali kupi majhna hišica v **Ljubljani.** Ponudbe pod **„ROSTOHAR“** na uprav. »Sloven. Nar.« 2334

Prazne vreče vsake vrste in **suhe gobe** kupuje vedno in v vsaki množini ter plačuje po najvišjih dnevnih cenah trgovska firma **J. Kušlan, Kranj, Gor.** Istotam se sprejme **trgovski učenec.**

PRODA SE dobro ohranjeno damsko kolo Istotam je dobiti 2446 **malinovec.** Izve se **v hotelu Kramar v Logatcu.**

Vrtnar in sirar (**Schweitzer**) popolnoma samostojna v svoji stroki se išče za takojšnji nastop. Služba trajna, plača po dogovoru Ponudbe na **Jadransko hotelsko i kupališno d. d. Sušak.** 2445

Hiša enonadstropna, s trgovskimi prozori in prodajalniško opravo, zgrajena pred nekaj leti, v jako dobrem stanju, se **proda** v Višnji gori. Poleg hiše vrt za zelenjavo, z obširnim sadovnjakom in lastnim vodovodom ter druga poslopja za rejo živino. — Plačilni pogoji zelo ugodni. — Pojasnila daje tvrdka: **A. Kušlan, Ljubljana, Karlovska cesta št. 15.**

Sprejme se dekla za vsa domača dela v trgovini — Naslov pove upr. »Slovenskega Naroda«. 2405

Prešernove slike prodaja in pošilja po poštnem povzetju **Iv. Bonač v Ljubljani.**

Spreten dnevni krojač za veliko in malo delo se proti dobremu plačilu **sprejme takoj.** Kje, pove upravništvo »Sloven. Naroda«. 2489

PRODAJALKA se **takoj sprejme,** prednost imajo zanesljive osebe. Več osebno v trgovini **Vido Bratovi, trgovina pohištva, Stari trg 4 v Ljubljani.** 2468

Dobavljam vsako soboto turopoljske prašiče v **večji množini.** Cenjene ponudbe na **„Trgovec 2444“.**

Kupi se kompletna event. tudi delna, dobro ohranjena **uradniška uniforma,** bodisi uradnika državn. ali južne železnice ozir. tudi kake druge stroke, ki bi bila slična zgoraj omenjeni. Cenj. ponudbe z navedbo cene se prosijo pod šifro **„uniforma 2430“** na uprav. »Slov. Nar.«

Trgovski sluga ali **deklica** za pošiljanja, za vsa dela, z dobrimi spričevali, ki govori slovensko in nemško, **se sprejme takoj.** — Pogoj: poštenost in zanesljivost. Kje, pove uprav. »Sloven. Naroda«. 2488

MILIJON umetniških razglednic. Največja zaloga in izbira. **Marija Tičar, Ljubljana.** 1888

Prva kranjska medicin. drogerija parfumerija, fotograf. manufaktura itd. Glastv. koncesijonirana prodaja strupov. Ustanovljena leta 1897. **ANTON KANC** Ljubljana, Zidovska ulica l. Ceniki na razpolago.

✝

Vsemogočnemu Bogu se je dopalo, da pozove k sebi iz te doline solz našo nepozabno, ljubo soprogo, oziroma majko, taščo, staro mater, gospo

Eleonoro Endlicher, rojeno Pivnička,

ki je dne 16. t. m. na Dunaju po kratki bolezni izdihnila plemenito svojo dušo, kar mesto posebnih obvestil javljam tem potom vsem prijateljem in znancem. 2492

Drniš-Dunaj, 18. maja 1918.

August Endlicher umir. ravnatelj Zemljišno zaupnog zavoda kraljevine Dalmacije, Drniš. — **Rudolf Endlicher** med., Dunaj, sin. — **Mici Berberović** hči. — **Ela Endlicher** prostovoljna strežnica v res. bolnici Rdečega križa na Dunaju. — **Jovo Berberović** pristav drž. žel., Dunaj, zet. — **Krsto Berberović** vnuk.

✝

Potrti žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša žena ozir. mati, sestra, gospa

Marija Spreicer roj. Weiss

dne 23. t. m. ob 7. uri zvečer mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojnice bo v soboto dne 25. t. m. ob 2. uri popoldan iz hiše žalosti, Marije Terezije cesta št. 13, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo služile v več cerkvah.

Ljubljana, 24. maja 1918.

2498 **Žalujoči ostali.**

Št. 5874.

RAZPIS.

V c. kr. terezijanski akademiji na Dunaju je oddati s šolskim letom 1918/19 **Jakoba pl. Schellenburga ustanovno mesto.**

Do tega ustanovnega mesta imajo pravico sinovi kranjskega plemstva, ki so dopolnili osmo leto, a ne prestopili dvanajstega, in ki so dovršili vsaj drugi razred ljudske šole z dobrim uspehom.

Starši oziroma zakoniti zastopniki uživalca te ustanove morajo za preizdatke (opravo) plačevati na leto 600, oziroma v pravniškem oddelku 800 K pavšala, dalje še 200 K izrednega draginjskega prispevka za vsak tečaj, dokler bode trajala draginja, in sicer so plačila opravljati v četrtletnih obrokih pri blagajnici akademije. Razen tega je ob vstopu plačati naprej za prvo uniformiranje ta čas na 820 K določeni nabavni znesek in ima uživalec ustanove prinesti seboj predpisano množino perila in obuvala.

Prošnje, opremljene s krstnim listom, izkazom o cepljenju koz, zdravniškim izpričevalom javnega zdravstvenega organa o popolnoma čvrstem zdravju, potem z dokazilom o plemstvu, ako ni plemstvo obče znano in šolskimi izpričevali je vložiti najkasneje **do 10. junija t. l.** pri kranjskem deželnem odboru.

Kranjski deželni odbor,
V Ljubljani, dne 18. maja 1918. 2422

Srbska glasba

Priporočam sledeče srbske narodne napeve za klavir:

Bajić — **Album srbskih narodnih napeva** K 7.—
Bajić — **Album srbskih narodnih napeva** po Mokranjčevim rukovetima . . . . K 6.—
Bajić — **Ljubavne pesme** . . . . . K 6.—
* * * — **Album 133 srb. narod. pesama** K 8.—
Konjović Petar — **VILIN VEO** opera u 3 čina K 24.—
Konjović Petar — **Legende op. 8** . . . . . K 2.16
* * * — **Album 200 nar. pesama** za gusle K 7.—

Naročila na naslov: 2418
Djorgje Ćelap, Zagreb, Berislavićeva ul. 17.